

**Concept
Modelreglement voor het beheer
van een begraafplaats
van een R.-K. parochie
van de Nederlandse R.-K. Kerkprovincie**

Inleiding

De Nederlandse R.-K. Kerkprovincie telt ongeveer negenhonderd parochiële en katholieke begraafplaatsen. De zorg voor de overleden geloofsgenoten wordt tot op de dag van vandaag in veel parochies door de eigen geloofsgemeenschap verricht. Het gaat er daarbij om dat zoveel mogelijk rekening wordt gehouden met de wensen van de nabestaanden en tegelijkertijd ook met de eisen van een zorgvuldig en doelmatig beheer van de begraafplaatsen.

De Wet op de Lijkbezorging van 1 juli 1991 legde aan houders van begraafplaatsen nieuwe verplichtingen op. In datzelfde jaar verscheen voor de begraafplaatsen van de Kerkprovincie het modelreglement en werd aan beheerders van begraafplaatsen aanbevolen hun reglementen aan te passen aan de voorschriften van de toen nieuwe Wet. De laatste (3^e) druk verscheen in augustus 2006. De nieuwe wijzigingen die in de Wet op de Lijkbezorging van 2009 (ingegaan op 1 januari 2010) zijn opgenomen waren aanleiding om het Model Begraafplaatsreglement opnieuw aan te passen.

Het Wetboek van Canoniek Recht beveelt aan eigen kerkhoven te hebben daar waar het kan (canon 1240). Het particuliere recht dient passende normen betreffende gedragsregels op de kerkhoven vast te leggen (canon 1243). Speciaal voor beheerders van katholieke begraafplaatsen is in 2003 de publicatie: "Rusten in gewijde aarde" uitgebracht als hulp om in de praktijk betekenis te geven aan de katholieke identiteit van de begraafplaats¹.

De Nederlandse bisschoppen hebben ieder voor hun bisdom ter uitvoering van het voorschrift van canon 1243 CIC het bijgaande modelreglement voor het beheer van een begraafplaats van een R.-K. parochie van de Nederlandse R.-K. Kerkprovincie vastgesteld. Parochies en kerkelijke instellingen die een begraafplaats exploiteren, kunnen aan de hand hiervan een eigen reglement opstellen dan wel hun bestaande reglement aanpassen. Voor definitieve vaststelling van het begraafplaatsreglement is de goedkeuring vereist van de plaatselijke bisschop.

De parochies en de andere kerkelijke instellingen die een begraafplaats exploiteren en die hun begraafplaatsreglement hebben ontleend aan de derde druk van het Modelreglement 1991, wordt verzocht de veranderingen over te nemen die in deze nieuwe, vierde druk van het Modelreglement zijn opgenomen. De artikelen waarin veranderingen werden aangebracht zijn opgesomd in het "Voorbericht bij de vierde druk". Deze veranderingen bestaan uit aanpassingen aan de herziene Wet op de Lijkbezorging 2009.

De Nederlandse bisschoppen hopen dat deze vierde editie van het Modelreglement en de daarbij behorende uitgebreide toelichting voor de besturen van de katholieke begraafplaatsen wederom een welkome ondersteuning zal betekenen bij hun taak ten aanzien van de zorg voor de overledenen.

Utrecht, februari 2010
+ Adrianus H. van Luyn sdb
voorzitter Bisschoppenconferentie

---

¹ Verkrijgbaar bij het Secretariaat R.K. Kerkgenootschap, Postbus 13049, 3507 LA Utrecht 030 – 232 69 09

Modelreglement voor het beheer van een begraafplaats van een R.-K. Parochie van de Nederlandse R.-K. Kerkprovincie 2009

Inhoud

		Blz.	
	Inleiding	2	
	Voorbericht bij de vierde druk	3	
I	Algemene Bepalingen	artikel 1 - 8	5
II	Het vestigen van de grafrechten	artikel 9 - 17	7
III	Het verlengen van de grafrechten	artikel 18 – 22	9
IV	Einde van de grafrechten	artikel 23	9
V	Indeling van een begraafplaats en onderscheid van de graven	artikel 24 – 33	10
VI	Asbussen	artikel 34 – 36	11
VII	Graftekens en grafbeplantingen	artikel 37 – 43	12
VIII	Tarieven en onderhoud	artikel 44 – 47	13
IX	Overgangsbepaling	artikel 48	14
X	Slotbepalingen	artikel 49 – 53	14
	Toelichting op het Modelreglement		16
Bijlage 1:	model 'Grafakte voor een particulier graf'		26
Bijlage 2:	model 'Grafakte voor een plaats in een algemeen graf'		28
Bijlage 3:	model 'Voorschriften voor het toelaten van graftekens en grafbeplantingen'		30

De bepalingen, die betrekking hebben op algemene graven, zijn in dit modelreglement ***cursief*** gedrukt. Bij een parochiële begraafplaats, waar algemene graven niet voorkomen, kunnen deze bepalingen achterwege worden gelaten in het reglement dat de parochie aan de bisschop ter goedkeuring voorlegt.

Wanneer de bepalingen voor de algemene graven niet worden overgenomen in het eigen parochiële begraafplaatsreglement, dient de tussen haakjes ( ) geplaatste nummering van de artikelen te worden gevolgd.

Voorbericht bij de vierde druk

Ten opzichte van de derde druk (augustus 2006) van het Modelreglement (1991) verschilt de vierde druk op de volgende onderdelen .

- Waar in de tekst de term: "eigen graf" werd gebruikt is deze vervangen door de nieuwe wettelijke term "particulier graf".
- artikel 1, onder f en h.: Het onderscheid tussen de termijn van uitgifte van bijzetting in een algemeen graf (10 jaar) en in een algemeen urnengraf (was 20 jaar; wordt 10 jaar) is vervallen.
- artikel 11: na het vervallen van het grafrecht is voor ruiming niet de instemming van de voormalige rechthebbende nodig. Bij het vestigen van het grafrecht moet deze daarvan wel op de hoogte zijn.
- artikel 12: het onderscheid tussen de termijn van uitgifte van bijzetting in een algemeen graf (10 jaar) en in een algemeen urnengraf (was 20 jaar; wordt 10 jaar) is vervallen.
- artikel 12: na het vervallen van de periode van tien jaar van het gebruik van een algemeen graf is voor ruiming niet de instemming van de voormalige gebruiker nodig. Bij het vestigen van het grafrecht moet deze daarvan wel op de hoogte zijn
- artikel 18, lid 2: de verplichting van het bestuur om zich in te spannen om het adres van een rechthebbende te achterhalen is vervallen. De wet legt de verantwoordelijkheid nu bij de rechthebbende voor het bekend maken van diens juiste adres bij het bestuur.
- artikel 18, lid 2 nieuw: invoeging van een termijn van drie maanden waarna het bericht van de aankondiging van de afloop van de termijn van het grafrecht bij het graf en bij de ingang van de begraafplaats bekend wordt gemaakt.
- artikel 20: lid 2 is vervallen (niet-verlengen grafrecht in zoverre geen gebruik is gemaakt tot begraven)
- artikel 21: omdat voor de bijzetting van een asbus/urn niet langer meer een wettelijke minimum-termijn van twintig jaar geldt, maar van tien jaar is de termijn voor de bijzetting van een overledene zowel als voor de bijzetting van een asbus/urn gelijk geworden.
- artikel 22: lid 2: nieuw is de schriftelijke aankondiging aan gebruiker van het vervallen de gebruikstermijn van tien jaar van het algemeen (urnen)graf.
- artikel 38: graftekens en grafbeplanting zijn opnieuw eigendom van de rechthebbende. Dit heeft gevolgen voor de aansprakelijkheid bij schade en voor het verzekeren tegen de risico's van schade.
- artikel 39: nieuwe regels voor het vervallen van het grafrecht na verwaarlozing onderhoud graf.
- Bijlage 4: Model "Kennisgeving van het voornemen tot ruiming van graven aan de Regionale Inspecteur van de Volksgezondheid" is vervallen.

Vanwege de bovenstaande wijzigingen is ook de tekst van de Toelichting en van de Modellen op de desbetreffende plaatsen aangepast.

I Algemene Bepalingen

Begripsaanduidingen

Artikel 1 (1)

In dit Reglement wordt verstaan onder:

- a. **bestuur**: het parochiebestuur als vertegenwoordiger van de rechtspersoon R.-K. parochie ..... te ....., eigenaresse van de begraafplaats (of: het bestuur van de kerkelijke rechtspersoon ..... te ....., eigenaresse van de begraafplaats).
- b. **begraafplaats**: het terrein bestemd voor het begraven van overledenen en voor het begraven of bijzetten van asbussen van overledenen, geheten ..... (eventuele naam), gelegen aan ..... (straat) te ..... (plaats).
- c. **beheerder**: degene die door het bestuur is belast met de dagelijkse leiding en het beheer van de begraafplaats.
- d. **particulier (urnen-)graf**: een ruimte op de begraafplaats, bestemd voor het begraven van een of meer overledenen of hun asbussen, waarvan het uitsluitend recht voor de duur van 20 jaar² is verleend aan één rechthebbende volgens de voorwaarden van dit reglement, welk recht kan worden verlengd.
- e. **rechthebbende**: de meerderjarige persoon of rechtspersoon aan wie het recht op een particulier (urnen-)graf is verleend.
- f. **algemeen (urnen-)graf**: een ruimte op de begraafplaats, bestemd voor het begraven van meerdere overledenen, die geen verwanten van elkaar behoeven te zijn of van hun asbussen, waarvan het recht op medegebruik voor de duur van 10 jaar is verleend aan gebruikers volgens de voorwaarden van dit reglement.
- g. **gebruiker**: de meerderjarige persoon aan wie een recht op medegebruik in een algemeen (urnen-)graf is verleend.
- h. **grafrecht**: het recht op een particulier (urnen-) graf voor tenminste tien³ jaar; het recht op bewaring van een asbus in de urnenbewaarplaats voor tien jaar, *alsmede het recht op medegebruik in een algemeen graf voor tien jaar en het recht op medegebruik in een algemeen urnengraf voor tien jaar*.
- i. **bijzetting**:
  1. het begraven van een overledene in een graf waarin reeds een overledene is begraven;
  2. het begraven van een asbus/urn in een graf waarin reeds een overledene of een asbus/urn is begraven;
  3. het plaatsen van een urn op een graf, waarin reeds een overledene of een asbus/urn is begraven;
  4. het plaatsen van een asbus/urn in een urnenbewaarplaats of columbarium.
- j. **asbus**: hermetisch afgesloten koker met de as van de overledene.
- k. **urn**: voorwerp waarin een of meer asbussen zijn opgeborgen. De bepalingen voor asbussen in dit Reglement gelden ook voor urnen.
- l. **urnenbewaarplaats of columbarium**: voorziening op de begraafplaats waarin asbussen of urnen in een onverbrekkelijk afgesloten ruimte dan wel hecht aan de plaats van bijzetting verbonden worden opgeborgen.
- m. **strooiveld**: terrein dat bestemd is om permanent as te verstrooien.

Bestuur

Artikel 2 (2)

Het bestuur is gebonden aan het Algemeen Reglement voor het bestuur van een parochie van de Rooms Katholieke Kerk in Nederland en terzake van het beheer van de begraafplaats bovendien aan dit Reglement.

---

² De minimum-termijn voor de uitgifte van een particulier (urnen)graf (eigen graf) is ingekort van twintig naar tien jaar (artikel 28 lid 1 Wet op de Lijkbezorging 2009). De op katholieke begraafplaatsen gebruikelijke termijn van twintig jaar voor de uitgifte van het grafrecht is in het Model Reglement gehandhaafd. Het bestuur kan echter de termijn van uitgifte van particuliere graven desgewenst inkorten

³ Zie noot 2

Beheerder

Artikel 3 (3)

Het bestuur kan een van zijn leden of een andere persoon, in dit reglement te noemen de beheerder, belasten met de dagelijkse leiding en het beheer van de begraafplaats.

De beheerder is bevoegd om namens het bestuur opdrachten te verlenen, het beheer van de begraafplaats betreffende en om namens het bestuur grafrechten te verlenen.

Regelingen vóór een begraafing

Artikel 4 (4)

1. Voor de begraafing dient aan de beheerder het verlof tot begraafing of de bereidverklaring tot het bezorgen van de as te worden getoond.
2. De voor de begraafing en bewaring van een asbus noodzakelijke bescheiden, zoals de grafakte en de kwitantie van betaling van de verschuldigde rechten of een deugdelijk bewijs van begraafing of bewaring van een asbus voor rekening van derden en de eventuele autorisatie van de rechthebbende (*of de gebruiker*) moeten vóór de begraafing c.q. bewaring aan de beheerder worden overgelegd.

Bevorderen van natuurlijke ontbinding

Artikel 4a (4a)

1. Het is verboden om een overledene te begraven in een zinken of andere metalen of kunststof (binnen)kist.
2. Bij de begraafing van een overledene is het niet toegestaan deze van een lijkhoes dan wel van een lijkomhulsel te voorzien, welke niet voldoet aan het Lijkomhulselbesluit 1998 en alle overige wettelijk voorgeschreven vereisten ten behoeve van de bevordering van de lijkvertering en eventuele andere met deze regelgeving samenhangende doeleinden. De rechthebbende heeft er zorg voor te dragen dat hijzelf dan wel de bij de lijkbezorging betrokken uitvaartverzorger hiervoor afdoende maatregelen neemt en desgewenst op verzoek van de beheerder een daartoe strekkende verklaring afgeeft.
3. Het is verboden om in een kist of ander omhulsel voorwerpen of objecten bij te sluiten die niet tot de kist of de overledene behoren, anders dan kleine verteerbare grafgiften. De materialen die verwerkt zijn in de lijkkist, de lijkhoes en de kleding van de overledene dienen zoveel mogelijk van natuurlijk verteerbare aard te zijn. In geval van ernstige en gerechtvaardigde twijfel of de materialen aan deze eis voldoen, kan de beheerder een controle instellen. Blijken de gebruikte materialen niet aan de eis te voldoen dan kan begraafing geweigerd worden.
4. De rechthebbende is verantwoordelijk voor het naleven van de onder lid 1 t/m 3 vermelde voorschriften. Eventuele schade en/of kosten tengevolge van niet-naleving van deze voorschriften zullen op de rechthebbende worden verhaald.

De begraafing van een overledene en de bewaring van een asbus

Artikel 5 (5)

1. Een begraafing of de bewaring van een asbus geschiedt op een dag en uur, met de beheerder tevoren overeen te komen en volgens aanwijzing van de beheerder. De begraafplaats is niet toegankelijk voor de lijkwagen of de volgwagens. De beheerder kan, uitsluitend voor mindervalide personen, uitzondering toestaan.
2. De kist, dan wel het omhulsel en de asbus moeten zijn voorzien van een registratienummer, welk registratienummer moet worden opgenomen in het register van de overledenen.

Werkzaamheden op de begraafplaats

Artikel 6 (6)

1. Het delven en dichten van graven, het openen van een graf, het opdelven van stoffelijke resten en het bijzetten van asbussen geschieden uitsluitend door het personeel van de begraafplaats of, in opdracht van het bestuur, door derden.
2. Het bestuur geeft aan hen, die door de rechthebbenden zijn belast met de bouw, de

aanleg of het onderhoud van de graftekens en/of beplantingen gelegenheid om hun werkzaamheden te verrichten op tijden dat de begraafplaats daarvoor geopend is. Zij volgen hierbij de aanwijzingen van de beheerder.

3. Geen werkzaamheden mogen worden verricht op zon- en feestdagen en tijdens begravingen en diensten in de aula of kapel. Op zaterdagen mogen geen werkzaamheden door beroepskrachten worden verricht, in opdracht van rechthebbenden, maar is uitsluitend de grafverzorging door de nabestaanden toegelaten.
4. Iedere dag dienen gereedschappen, afkomende materialen en hulpmaterialen te worden meegenomen of te worden geplaatst of gestort volgens aanwijzingen van de beheerder.

Bezoekers

Artikel 7 (7)

Het bestuur bepaalt de tijden, waarop de begraafplaats voor bezoekers toegankelijk is. De begraafplaats is voor auto's en voor fietsen (al of niet met hulpmotor) gesloten. Honden worden alleen aangelijnd op de begraafplaats toegelaten. De beheerder kan voor mindervaliden uitzondering toestaan. Bezoekers wordt verzocht luidruchtigheid te vermijden. Voor het houden van dodenherdenkingen of de plechtige onthulling van een grafteken moet tevoren schriftelijke toestemming zijn verkregen van het bestuur.

Administratie

Artikel 8 (8)

1. Het bestuur is verantwoordelijk voor het voeren van de administratie van de begraafplaats. De administratie bevat in ieder geval het wettelijk verplichte register van de overledenen met vermelding van hun registratienummer en aanduiding van de plaats op de begraafplaats waar zij begraven zijn, alsmede een dergelijk register van de bewaarde asbussen. Deze registers zijn openbaar. Daarnaast bestaat er het nabestaandenbestand grafrechten, waarin de namen en adressen van alle rechthebbenden *en gebruikers* worden geregistreerd.
2. Het boekjaar van de begraafplaats loopt van 1 januari tot en met 31 december. Alle rechten, verleend in het eerste halfjaar worden geacht te zijn verleend per 1 januari daaraan voorafgaand. Alle rechten verleend in het tweede halfjaar worden geacht te zijn verleend per 1 januari daaropvolgend.

II Het vestigen van het grafrecht

Schriftelijke overeenkomst

Artikel 9 (9)

1. Een grafrecht wordt gevestigd door een schriftelijke overeenkomst met het bestuur, genaamd grafakte.
2. Op de begraafplaats kunnen begraven worden:
  - zij die als parochiaan staan ingeschreven bij de parochie en zij die met een parochiaan gehuwd waren;
  - oud-parochianen die in een instelling voor gezondheidszorg verblijven en die voorheen tot de parochie behoorden.
3. Het bestuur kan van lid 2 in uitzonderlijke gevallen afwijken en toestaan dat anderen op de begraafplaats worden begraven.

Uitgifte van graven

Artikel 10 (10)

De graven van een gravenveld worden in volgorde, door de beheerder te bepalen, uitgegeven. Het is niet mogelijk een bepaalde grafruimte te reserveren, tenzij een recht wordt verworven als bedoeld in artikel 11.

Recht op particulier (urnen-)graf

Artikel 11 (11)

Het bestuur kan aan één meerderjarig persoon of rechtspersoon het uitsluitend recht verlenen om voor twintig jaar⁴ gebruik te maken van een bepaalde (urnen-) grafruimte, ten behoeve van hemzelf, de echtgenoot, een bloed- of aanverwant tot en met de vierde graad, of een pleeg- of stiefkind. Dit recht wordt verleend onder de voorwaarden, in dit reglement gesteld of door het bestuur later te stellen. In ieder geval moet betaling op grond van artikel 44 (39) van dit reglement zijn geschied en moet bij de rechtsverkrijging schriftelijk worden vastgelegd dat het graf (artikel 47 (42)) kan worden geruimd wanneer dit recht, door welke oorzaak dan ook, geëindigd is.

Recht op algemeen (urnen-)graf

Artikel 12

Het bestuur kan aan één meerderjarig persoon het recht verlenen om voor tien jaren) gebruik te maken van een plaats in een (urnen-) grafruimte, bestemd voor meerdere overledenen. Dit gedeelde recht wordt verleend onder de voorwaarden, in dit reglement gesteld, of door het bestuur later te stellen. In ieder geval moet betaling op grond van artikel 44 (39) van dit reglement zijn geschied en moet bij de rechtsverkrijging schriftelijk worden vastgelegd dat het (urnen-)graf (artikel 47 (42)) kan worden geruimd, wanneer dit recht, door welke oorzaak dan ook, geëindigd is.

Adres rechthebbende en gebruiker

Artikel 13 (12)

De rechthebbende *en de gebruiker* zijn verplicht hun adres aan het bestuur op te geven, alsmede de wijziging van hun adres.

Overlijden rechthebbende en gebruiker

Artikel 14 (13)

1. Binnen 6 maanden na het overlijden van de rechthebbende *of de gebruiker* dient het grafrecht na een daartoe strekkend verzoek van de erfgena(a)m(en) te worden overgeschreven op naam van de echtgenoot, een bloed- of aanverwant tot en met de vierde graad, of een pleeg- of stiefkind overeenkomstig artikel 15 (14).
2. Indien de rechthebbende *of de gebruiker* is overleden en in het graf dient te worden begraven of zijn asbus dient te worden bijgezet, dient het verzoek tot overschrijving als bedoeld in lid 1 van dit artikel voorafgaand aan die begraafing of bijzetting te worden gedaan.

Overdracht grafrecht

Artikel 15 (14)

1. Een grafrecht kan worden overgedragen door overlegging aan het bestuur van een door de rechthebbende en de betrokken rechtsopvolger getekend bewijs van overdracht, met vermelding van de personalia en het adres van de rechtsopvolger.
2. Overdracht aan een ander dan de echtgenoot, een bloed- of aanverwant tot en met de vierde graad of een pleeg- of stiefkind van de rechthebbende (*of gebruiker*) is slechts mogelijk, indien daarvoor gewichtige redenen bestaan naar het oordeel van het bestuur.
3. Een rechthebbende kan afstand doen van grafrechten, zonder aanspraak te kunnen maken op enige vergoeding. Afstand dient schriftelijk te geschieden.

Weigering tot begraafing of bijzetting

Artikel 16 (15)

Het bestuur behoudt zich het recht voor, ook nadat grafrechten zijn verleend, om canonieke

---

⁴ De minimum-termijn voor de uitgifte van een particulier graf (eigen graf) is ingekort van twintig naar tien jaar (artikel 28 lid 1 Wet op de Lijkbezorging 2009). De op katholieke begraafplaatsen gebruikelijke termijn van twintig jaar voor de uitgifte van het grafrecht is in het Model Reglement gehandhaafd. Het bestuur kan echter de termijn van uitgifte van particuliere graven desgewenst inkorten

redenen begraving van een overledene en met name de bijzetting in een dubbel graf, een familiegraf (of een algemeen (urnen-)graf) te weigeren, onder teruggave van de reeds betaalde rechten, of alleen de begraving op een bepaald gedeelte van de begraafplaats toe te staan.

Ontbindende voorwaarden grafrechten

Artikel 17 (16)

Het bestuur verleent grafrechten uitdrukkelijk voor de tijd, gedurende welke het terreingedeelte, waarin zich de (urnen-)graven bevinden, tot de begraafplaats blijft behoren en voor de tijd dat de begraafplaats in exploitatie blijft.

Aan de toegekende grafrechten kan geen titel ontleend worden zich te verzetten tegen de bestemmingsverandering van (een gedeelte van) de begraafplaats of tegen de voorgenomen sluiting of gesloten verklaring van de begraafplaats.

III **Het verlengen van grafrechten**

Schriftelijk informeren van de rechthebbende

Artikel 18 (17)

1. Het bestuur zal uiterlijk één jaar voor het verstrijken van een termijn, waarvoor grafrechten zijn verleend en die kunnen worden verlengd, de rechthebbende schriftelijk attenderen op het aflopen van de grafrechten en de voorwaarden bekend maken, waaronder deze grafrechten kunnen worden verlengd voor een termijn van tien jaar.
2. Indien niet binnen drie maanden na verzending van de mededeling om verlenging van de termijn van het grafrecht is verzocht dan zal van het aflopen van de termijn door een zichtbare mededeling melding worden gemaakt bij het graf en bij de ingang van de begraafplaats. De mededeling blijft gedurende één jaar aanwezig maar tenminste tot het einde van de termijn van het grafrecht.

Verzoek rechthebbende

Artikel 19 (18)

1. Een rechthebbende kan binnen twee jaren voor de afloop van de termijn schriftelijk verlenging van zijn rechten aanvragen voor een aansluitende termijn van tien jaren.
2. Het bestuur zal een aanvraag ingevolge lid 1 inwilligen, in zoverre van het recht tot begraven gebruik is gemaakt en geen bijzondere redenen, zoals de voorgenomen ruiming van een gravenveld, zich daartegen verzetten.

Voorwaarden voor verlenging

Artikel 20 (19)

De verlenging van grafrechten wordt slechts verleend wanneer het onderhoud van het graf zich naar het oordeel van het bestuur niet bevindt in kennelijke staat van verwaarlozing en op de voorwaarden geldend op het tijdstip waarop de verlenging ingaat en volgens de alsdan geldende tarieven.

Verlenging bij bijzetting

Artikel 21 (20)

Wanneer in een particulier (urnen-)graf, bestemd tot het begraven van meerdere overledenen of hun asbussen een bijzetting plaats vindt, wordt een lopende termijn van het grafrecht verlengd met een periode van 10 jaar, indien de lopende termijn van het grafrecht wordt overschreden door de wettelijke minimum-grafruststermijn van 10 jaar van degene die wordt bijgezet. Het nog niet verstreken gedeelte van de lopende termijn wordt met de verlenging verrekend.

De verlengde periode is te rekenen vanaf de datum van bijzetting.

Algemene (urnen-)graven

Artikel 22

1. Het recht van een gebruiker in een algemeen (urnen-)graf kan niet worden verlengd.
2. Ten minste zes en ten hoogste twaalf maanden vóór het verstrijken van de termijn van een algemeen (urnen)graf doet het bestuur daarvan schriftelijk mededeling aan de gebruiker, wiens adres bij hem bekend is.

IV **Einde van de grafrechten**

Artikel 23 (21)

De grafrechten vervallen:

- a. door het verlopen van de gestelde termijn met inachtneming van het bepaalde in artikel 18 (17);
- b. indien de tarieven overeenkomstig artikel 44 (39) van dit reglement niet binnen één jaar na het vestigen of het verlengen van het grafrecht zijn betaald.
- c. indien een terreingedeelte, waarin zich de (urnen-)graven bevinden, aan de bestemming van begraafplaats wordt onttrokken of wanneer de begraafplaats niet meer als zodanig wordt geëxploiteerd, overeenkomstig artikel 17 (16);
- d. indien de aankondiging van het aflopen van de termijn van het grafrecht overeenkomstig artikel 18 (17) bij het graf en bij de ingang van de begraafplaats zichtbaar vermeld is geweest en de rechthebbende gedurende die periode niet heeft gereageerd.
- e. indien de rechthebbende het onderhoud van grafteken of beplanting verwaarloost en na sommatie weigert te doen herstellen of de herstellkosten te voldoen, overeenkomstig artikel 39 (35);
- f. indien de rechthebbende (of een gebruiker) bij onderhandse verklaring afstand doet van een verkregen grafrecht. Wanneer nog geen gebruik werd gemaakt van het recht tot begraven kan een evenredige terugbetaling plaatsvinden.

V **Indeling van de begraafplaats en onderscheid van de graven**

Indeling door bestuur

Artikel 24 (22)

Het bestuur behoudt zich het recht voor de aanleg en de indeling van de begraafplaats, de bestemming van de gravenvelden en het onderscheid in (urnen-)graven vast te stellen en te wijzigen.

Soorten van graven

Artikel 25 (23)

1. Het bestuur verleent rechten op het tijdelijk gebruik, *respectievelijk medegebruik* van:
  - a. een particulier familiegraf in een vak, waarop toegelaten worden graftekens van het betreffende model. Bijzetting van asbussen of urnen is toegestaan.
  - b. een particulier enkel of dubbel graf in een vak, waarop toegelaten worden graftekens van het betreffende model. Bijzetting van een asbus of urn in een dubbelgraf is toegestaan.
  - c. een particulier enkel of dubbel graf in een vak, waarop toegelaten worden graftekens na afzonderlijke goedkeuring. Bijzetting van een asbus of urn in een dubbelgraf is toegestaan.
  - d. een particulier kindergraf of een particulier graf voor een doodgeborene of een onvoldragen vrucht in een vak, waarop toegelaten worden graftekens na afzonderlijke goedkeuring. Bijzetting van een asbus of urn is niet toegestaan.
  - e. *een grafplaats in een algemeen graf voor doodgeborenen en onvoldragen vruchten. Bijzetting van asbussen of urnen is toegestaan.*
  - f. *een grafplaats in een algemeen graf. Bijzetting van asbussen of urnen is toegestaan.*
  - g. een particulier urnengraf in een urnengravenveld;
  - h. *een grafplaats in een algemeen urnengraf.*
2. De modellen graftekens worden omschreven in de voorschriften voor het toelaten van

graftekens en grafbeplantingen, zoals voorzien in artikel 37 (33).

Familiegraven

Artikel 26 (24)

Een familiegraf is bestemd voor het begraven van maximaal vier overledenen en/of abussen/urnen. Er mogen niet meer dan drie overledenen boven elkaar worden begraven. Alleen de als rechthebbende ingeschreven persoon kan degenen aanwijzen, die na overlijden in een familiegraf mogen worden begraven of bijgezet.

Enkele graven

Artikel 27 (25)

In een enkel graf mag geen bijzetting plaatsvinden. Alleen de als rechthebbende ingeschreven persoon kan degene aanwijzen die na overlijden in een enkel graf wordt begraven.

Dubbele graven

Artikel 28 (26)

Een dubbel graf is bestemd voor het begraven van twee met namen aangeduide overledenen, dan wel één overledene en één asbus/urn. In een dubbel graf worden twee overledenen boven elkaar (niet naast elkaar) begraven. Alleen de als rechthebbende ingeschreven persoon kan degenen aanwijzen, die na overlijden in een dubbel graf mogen worden begraven of bijgezet.

Kindergraven

Artikel 29 (27)

In een kindergraf wordt een overleden kind begraven dat niet ouder was dan 12 jaar.

Algemene graven

Artikel 30

In een algemeen graf wordt een door het bestuur vast te stellen aantal overledenen begraven. Er mogen niet meer dan drie overledenen boven elkaar worden begraven.

Particulier urnengraf

Artikel 31 (28)

In een particulier urnengraf kunnen een of twee asbussen worden begraven.

Algemeen urnengraf

Artikel 32

In een algemeen urnengraf wordt een door het bestuur te bepalen aantal asbussen begraven.

Grafkelders

Artikel 33 (29)

Grafkelders worden uitsluitend toegelaten op de gravenvelden, als zodanig aangegeven in de Voorschriften op grond van artikel 37 (33) en qua constructie in overeenstemming met deze Voorschriften. Vóór het aanbrengen van een grafteken dient een waarborgsom te worden gestort overeenkomstig de tarieven als bedoeld in artikel 44 (39).

VI

Asbussen

Bewaring van asbussen

Artikel 34 (30)

Asbussen kunnen op de begraafplaats bewaard worden door bijzetting:

- a. in een bestaand graf;
- b. in een particulier urnengraf dat deel uitmaakt van een gravenveld van urnen;
- c. op een bestaand graf in een urn, die hecht aan de ondergrond is verbonden;
- d. in de urnenbewaarpplaats van de begraafplaats;
- e. *in een algemeen urnengraf.*

Recht op het bewaren van een asbus

Artikel 35 (31)

De artikelen 9 t/m 17 (16) zijn van overeenkomstige toepassing voor degenen die een recht willen vestigen op het bewaren van een asbus op de begraafplaats op een van de in artikel 34 (30) genoemde wijzen.

Ruiming van asbussen

Artikel 36 (32)

Ruiming door het bestuur van een asbus na het vervallen van het recht op bewaren van de asbus geschiedt door verstrooiing van de as op een strooiveld.

VII **Graftekens en grafbeplantingen**

Vergunning

Artikel 37 (33)

Het bestuur kan uitsluitend aan rechthebbenden vergunning verlenen om graftekens en/of beplantingen op particuliere graven te doen aanbrengen. Deze moeten voldoen aan de 'Voorschriften voor het toelaten van graftekens, grafbeplantingen en grafkelders' behorende tot dit reglement (Bijlage 3) en die door het bestuur zijn vastgesteld. Deze Voorschriften worden op verzoek door de beheerder aan iedere belanghebbende verstrekt. Graftekens en/of beplantingen, die naar het oordeel van het bestuur niet in overeenstemming zijn met deze voorschriften, worden door het bestuur geweigerd en kunnen na aangebracht te zijn door het bestuur op kosten van de rechthebbende worden verwijderd.

Risico schade aan graftekens

Artikel 38 (34)

1. Gedurende de termijn van het grafrecht blijven de graftekens en de grafbeplanting eigendom van de rechthebbende. Het bestuur aanvaardt deze graftekens en grafbeplanting niet in beheer. Dit betekent dat de rechthebbende verantwoordelijk is voor de voorwerpen die zich op de graven bevinden, alsmede voor het onderhoud, met inachtneming van het bepaalde in artikel 39(35).
2. Schade aan graftekens ontstaan door storm en vandalisme wordt door het bestuur uitsluitend vergoed voor zover deze risico's door een verzekeringsovereenkomst van het bestuur zijn gedekt.
3. Schade veroorzaakt door op de begraafplaats uitgevoerde werkzaamheden door personeel van de begraafplaats wordt door het bestuur uitsluitend vergoed tot het bedrag waarvoor deze risico's door de desbetreffende verzekeringsovereenkomst van het bestuur worden gedekt

Onderhoud graftekens en grafbeplanting

Artikel 39 (35)

1. De graftekens en grafbeplantingen moeten ten genoegen van het bestuur worden onderhouden door de rechthebbenden. Onder behoorlijk onderhoud wordt mede verstaan het doen herstellen, vernieuwen of waterpas stellen van graftekens en/of beplanting.
2. In geval van kennelijke verwaarlozing van het onderhoud van een particulier graf, kan het bestuur, voor zover de plicht tot onderhoud niet bij hem ligt, deze verwaarlozing

- vastleggen in een schriftelijke verklaring, die het toezendt aan de rechthebbende, die binnen één jaar na ontvangst in het onderhoud voorziet.
3. Indien de ontvangst van de verklaring, bedoeld in het tweede lid, niet bevestigd wordt, maakt het bestuur de verklaring bekend bij het graf en bij de ingang van de begraafplaats, gedurende een periode van vijf jaar dan wel totdat in die periode in het onderhoud is voorzien.
  4. Indien toepassing is gegeven aan het tweede of derde lid en niet alsnog in het onderhoud van het graf is voorzien, vervalt het recht op het graf op het moment dat de periode van één dan wel vijf jaar, bedoeld in het tweede respectievelijk derde lid, is verstreken⁵.
  5. Indien het recht op het graf nog geen twintig jaar is gevestigd op het moment dat de periode, bedoeld in het derde lid is verstreken, blijft de bekendmaking in stand totdat de periode van twintig jaar is verstreken dan wel totdat in die periode in het onderhoud is voorzien. Indien niet voordien in het onderhoud van het graf is voorzien, vervalt het recht op het graf zodra de termijn van twintig jaar is verstreken.

Plaatsen, verwijderen, herplaatsen van een grafteken door rechthebbende

Artikel 40 (36)

Opdracht tot het plaatsen van een grafteken, tot het verwijderen van een grafteken voor een bijzetting en tot het herplaatsen daarvan na een bijzetting moet worden gegeven door de rechthebbende. Wanneer een verwijderd grafteken zich op de begraafplaats bevindt en niet binnen drie maanden na de bijzetting wordt herplaatst is het bestuur gerechtigd de delen daarvan van de begraafplaats te doen verwijderen en te doen vernietigen op kosten van de rechthebbende.

Tijdelijke verwijdering grafteken door de beheerder

Artikel 41 (37)

1. Indien het vanwege het beheer van de begraafplaats naar het oordeel van de beheerder nodig is kunnen het grafteken en/of de beplanting van het graf van een rechthebbende op last van en voor rekening van het bestuur worden weggenomen en kan op het graf tijdelijk zand worden gedeponeed. De rechthebbende wordt hiervan tevoren in kennis gesteld.
2. Verwelkte bloemen en ontsierende voorwerpen kunnen door de beheerder zonder voorafgaande waarschuwing van de graven worden verwijderd.

Verwijdering graftekens na einde grafrecht

Artikel 42 (38)

Binnen drie maanden na het eindigen van het grafrecht kunnen grafteken en/of beplanting door de rechthebbende van het graf worden verwijderd. Na verloop van drie maanden wordt de rechthebbende geacht geen prijs te stellen op het weer in bezit nemen van grafteken en/of beplanting en is het bestuur gerechtigd deze te doen verwijderen en te doen vernietigen, zonder dat enigerlei vergoeding hiervoor jegens de rechthebbende verschuldigd is.

Graftekens algemene graven

Artikel 43

Op algemene (urnen-)graven mogen door de gebruikers enkel graftekens worden opgericht of grafbeplanting aangebracht volgens de voorschriften van het bestuur.

VIII Tarieven en onderhoud

⁵ De Wet op de Lijkbezorging bepaalde tot 1 januari 2010 (in artikel 28, lid 6) dat het grafrecht bij verwaarlozing van het grafonderhoud in ieder geval vervalt dertig jaar nadat in dat graf de laatste begraafing heeft plaatsgevonden. Deze bepaling vervalt in de Wet op de Lijkbezorging 2009, echter met de volgende in artikel 84a opgenomen overgangsbepaling: in afwijking van artikel 28, zesde lid van de Wet op de Lijkbezorging 2009 (=lid 4 van artikel 39 van dit Modelreglement) vervalt het grafrecht, indien dit is gevestigd vóór 1 januari 2009 en vóór 1 januari 2024 een verklaring van verwaarlozing als bedoeld in het tweede lid (van artikel 39 van het Modelreglement) is opgesteld:

- a. met ingang van 1 januari 2029, mits op dat tijdstip 30 jaar is verstreken sinds de laatste begraafing in dat graf;
- b. op een later gelegen tijdstip waarop dertig jaar is verstreken sinds de laatste begraafing in dat graf.

Tarieven

Artikel 44 (39)

1. Voor het vestigen en verlengen van een grafrecht, voor bijzettingen, voor onderhoud en voor het verwijderen van graftekens en/of beplanting bij einde van de termijn waarvoor een grafrecht is aangegaan worden tarieven geheven. Deze zijn als volgt samengesteld:
  - a. een bedrag voor de werkzaamheden aan het (urnen-) graf;
  - b. een bedrag voor het grafrecht;
  - c. een bedrag ter bestrijding van de kosten van het door het bestuur uit te voeren algemeen onderhoud van de begraafplaats, voor de duur van het grafrecht;
  - d. een bedrag ter bestrijding van de kosten van verwijdering en vernietiging van het grafteken inclusief fundering en/of de grafbeplanting na het eindigen van het grafrecht.
2. Het bestuur stelt een afzonderlijke lijst op van de voor de begraafplaats geldende tarieven.

Algemeen onderhoud

Artikel 45 (40)

Het bestuur zal zorg dragen dat de afrasteringen en/of ommuringen, de gebouwen, de paden, de groenvoorziening en de beplanting van de begraafplaats worden onderhouden. Tot dit onderhoud van de begraafplaats behoren de werkzaamheden aan de groenvoorziening en de beplanting op en onmiddellijk achter de graven, in zoverre deze niet overeenkomstig artikel 37 (33) door de rechthebbende zijn aangebracht.

Beperking onderhoudsverplichting

Artikel 46 (41)

Het bestuur verplicht zich aan het in artikel 45 (40) omschreven onderhoud te besteden maximaal de bedragen, die uit de tarieven op grond van artikel 44 (39) voor onderhoud zijn verkregen en daarvoor per jaar beschikbaar zijn, alsmede eventueel van overheidswege daarvoor verkregen subsidies.

Deze beperking van de onderhoudsverplichting geldt in het bijzonder na sluiting of gesloten verklaring van de begraafplaats.

Ruiming van graven en asbussen

Artikel 47 (42)

Het bestuur heeft het recht de (urnen-)graven en de in de urnenbewaarpplaats bewaarde asbussen, waarvan de rechten meer dan drie maanden vervallen zijn, te doen ruimen, met in achtname van de wettelijke termijn.

IX Overgangsbepaling

Artikel 48 (43)

1. Voor in het verleden verleende grafrechten waarvan de tijdsduur niet meer aantoonbaar vast te stellen was, heeft het reglement van ..... de termijn gesteld op 30 jaren na inwerkingtreding van dat reglement. Het huidige reglement vervangt dit reglement en gaat uit van het toen bepaalde ten aanzien van de genoemde grafrechten. Het tariefonderdeel voor het grafrecht, zoals bedoeld in artikel 44, lid 1 sub b(39, lid 1 sub b), is derhalve gedurende deze periode niet verschuldigd.
2. Rechthebbenden met een grafrecht dat aantoonbaar voor onbepaalde tijd is verleend, zijn niet het tariefonderdeel verschuldigd voor het grafrecht, zoals bedoeld in artikel 44 (39), lid 1, sub b.

X Slotbepalingen

Sluiting van een begraafplaats

Artikel 49 (44)

Het bestuur behoudt zich het recht voor de begraafplaats voor begravingen en voor het bewaren van asbussen te sluiten of gesloten te doen verklaren. Uitsluitend de betalingen voor begravingen, waarvan nog geen gebruik is gemaakt, worden daarna door het bestuur aan rechthebbende gerestitueerd.

Het bestuur is niet aansprakelijk voor opgravings- en overplaatsingskosten van resten en/of graftekens naar een andere begraafplaats.

Klachten

Artikel 50 (45)

Belanghebbenden kunnen omtrent feitelijke handelingen betreffende de begraafplaats bij het bestuur een schriftelijke klacht indienen. Het bestuur zal binnen dertig dagen na ontvangst van de klacht beslissen en de klager schriftelijk daarvan in kennis stellen.

Onvoorzien

Artikel 51 (46)

In gevallen waarin dit reglement niet voorziet, beslist het bestuur.

Vervallenverklaring eerdere reglementen

Artikel 52 (47)

Het bestuur herroept de bepalingen en voorschriften van eerdere reglementen, de begraafplaats betreffende en stelt dit reglement daarvoor in de plaats.

Wijziging reglement

Artikel 53 (48)

Dit reglement heeft de goedkeuring van de bisschop van .....

Het bestuur is gerechtigd dit reglement te wijzigen.

Wijzigingen in dit reglement behoeven eveneens de goedkeuring van genoemde bisschop.

De rechthebbenden *en de gebruikers* worden van de wijzigingen in kennis gesteld.

Dit reglement is vastgesteld in de vergadering van het bestuur d.d. .... en goedgekeurd door de bisschop van ..... d.d. .... en van toepassing verklaard met ingang van .....

Utrecht, 9 februari 2010

De diocesane bisschoppen van de Nederlandse R.-K. Kerkprovincie:

W.J. Eijk	aartsbisschop van Utrecht
F.J.M. Wiertz,	bisschop van Roermond
A.H. van Luyn	bisschop van Rotterdam
J.M. Punt	bisschop van Haarlem en militair ordinaris
A.L.M. Hurkmans	bisschop van 's-Hertogenbosch
J.H.J. van den Hende	bisschop van Breda
G.J.N. de Korte	bisschop van Groningen

Toelichting op de vierde druk van het modelreglement voor het beheer van een begraafplaats van een R.-K. parochie van de Nederlandse R.-K. Kerkprovincie

A. Algemeen

Vanaf de nieuwe Wet op de Lijkbezorging van 1991 kent de Nederlandse Kerkprovincie een Model Reglement voor het beheer van een begraafplaats van een R.K. Parochie. Voor die tijd werd in de Nederlandse Kerkprovincie vaak het model 'Begraafplaatsenreglement van het bisdom 's-Hertogenbosch' van mei 1982 gehanteerd. De Wet op de Lijkbezorging onderging sinds 1991 een aantal wijzigingen, welke in de 2^e en 3^e druk van het Model Reglement werden verwerkt. De laatste wijzigingen in de Wet, die per 1 januari 2010 van kracht werden zijn opgenomen in de 4^e druk. De voornaamste veranderingen in de wet, die van belang zijn voor het beheer van de begraafplaats, zijn de navolgende:

- a. Het Model Reglement gebruikte tot dusver de term "eigen graf", terwijl de Wet sprak van "graf, waarop een uitsluitend recht is gevestigd". De nieuwe wettelijke term is geworden: "particulier graf" (ter onderscheiding van "algemeen graf") en die is in het Model Reglement overgenomen. (Wet op de Lijkbezorging artt. 31, lid 2; 45, lid 2; 46, lid 4)
- b. Tot nu toe gold een verbod om een asbus of urn binnen 20 jaar te ruimen (artikel 66, lid 1 Wet op de Lijkbezorging vóór 2009). Dat verbod is opgeheven. Hierdoor vervalt het tot nu toe bestaande verschil in de termijn waarna geruimd kan worden tussen een graf (10 jaar) en een asbus of urn (20 jaar). De wettelijke termijn van 10 jaar blijft gelden voor de ruiming van een graf. De ruiming van een asbus of urn vindt binnen 10 jaar nadat de as in de bus is geborgen niet plaats dan met toestemming van de rechthebbende op de ruimte waar de asbus is bijgezet. (Wet op de Lijkbezorging 2009, artikel 66, lid 1)
- c. De minimum-termijn voor de uitgifte van een particulier graf (eigen graf) is ingekort van twintig naar tien jaar (artikel 28 lid 1 Wet op de Lijkbezorging). Het Model Reglement handhaaft vooralsnog de uitgiftetermijn van twintig jaar. Zie de toelichting bij artikel 11.
- d. De inspanningen die het bestuur moet verrichten om in verband met het verstrijken van de periode van het grafrecht het adres van een rechthebbende te achterhalen, indien het opgegeven adres niet (meer) het juiste blijkt te zijn, zijn verminderd (Wet op de Lijkbezorging, artikel 28, lid 2). Zie de toelichting bij artikel 18.
- e. Er is een nieuw artikel 32a opgenomen in de Wet op de Lijkbezorging, waarin wordt bepaald dat de graftekens en grafbeplanting niet langer het eigendom zijn van de begraafplaatshouder (door natrekking) maar van de rechthebbende. Zie de toelichting bij artikel 38 (34) Tengevolge hiervan is de tekst van artikel 38 lid 1 van het Model Reglement aangepast.
- f. Er is een verkorting in de Wet op de Lijkbezorging opgenomen (artikel 28, lid 4 t/m 7) waardoor in geval van verwaarlozing van het onderhoud van een particulier graf het recht op het graf eerder vervalt, nl. na één jaar (als de rechthebbende bericht van ontvangst van de kennisgeving heeft gezonden) of uiterlijk 5 jaar (als de rechthebbende géén bericht van ontvangst van de kennisgeving heeft gezonden). Zie de toelichting bij artikel 39 (35)
- g. Het voorschrift van artikel 31, lid 2 van de Wet op de Lijkbezorging dat het bestuur verplichtte om het voornemen tot het ruimen van graven tenminste twee maanden tevoren ter kennis te brengen van de Regionale Inspecteur van de Volksgezondheid (later: de daartoe door de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu aangewezen ambtenaar) is in de nieuwe Wet op de Lijkbezorging vervallen. Hierdoor is ook Bijlage 4 van het Model Reglement vervallen ("Model-Kennisgeving van het voornemen tot ruimen").

In het Voorwoord bij de vierde druk staat een opsomming van de artikelen van dit modelreglement, die zijn aangepast.

B. Artikelsgewijs

Artikel 1 (1)

Algemene graven komen, afgezien van algemene graven voor doodgeborenen, op de katholieke begraafplaatsen betrekkelijk weinig voor. Volledigheidshalve zijn zij in het modelreglement opgenomen. De bepalingen die op algemene graven betrekking hebben, zijn *cursief* gedrukt en kunnen dus eenvoudig achterwege worden gelaten in de gevallen dat zij niet van toepassing zijn. De tussen haakjes geplaatste nummering van de artikelen dient dan te worden gevolgd.

Asbussen zijn metalen kokers, waarop het registratienummer van de overledene is aangebracht. Een urn is een meestal keramische pot, waar de asbus in opgeborgen wordt. Deze is vaak voorzien van een opening, waardoor de urn hecht kan worden vastgeschroefd op de ondergrond (bijv. de grafsteen of de urnennis van de urnenbewaarplaats). Deze hechte verbinding is voorgeschreven door het Besluit Lijkbezorging. Urnen kunnen derhalve wel op een graf of in een open nis worden bijgezet; asbussen niét: die dienen ofwel te worden begraven ofwel te worden ingemetseld.

Een strooiveld voor de verstrooiing van as kan pas in gebruik worden genomen na een verkregen vergunning van Burgemeester en Wethouders.

Artikel 2 (2)

De parochie is de rechtspersoon die eigenaar is van de begraafplaats. Het Algemeen Reglement voor het bestuur van een parochie van de Rooms Katholieke Kerk in Nederland is derhalve van kracht. De besluitvorming van het kerkbestuur en het afleggen van rekening en verantwoording aan de diocesane bisschop worden daarin geregeld. Voor het aanleggen, uitbreiden en sluiten van de begraafplaats en van een columbarium heeft het kerkbestuur de voorafgaande schriftelijke machtiging nodig van de bisschop.

Er zijn ook kerkelijke rechtspersonen die een katholieke begraafplaats beheren. Op deze is uiteraard niet het Algemeen Reglement voor het bestuur van een parochie van toepassing te verklaren. Voor hen gelden de Algemene Bepalingen voor kerkelijke rechtspersonen en katholieke burgerlijke rechtspersonen in de R.-K. Kerkprovincie in Nederland.

Artikel 3 (3)

Alleen op een grote begraafplaats zal een afzonderlijke beheerder in loondienst kunnen worden aangesteld, die tevens belast kan worden met de administratie (artikel 8 (8)).

Artikel 4 (4)

Zeker wanneer op een plaats in feite alle begrafenissen door één begrafenisondernemer geregeld worden, moet toch worden toegezien dat de formaliteiten zijn vervuld, voordat de begraafing wordt toegelaten. Voor een onvoldragen menselijke vrucht (tot 24 weken) is geen verlof tot begraven nodig; met een doktersverklaring kan worden volstaan. Bij stoffelijke overschotten die uit het buitenland worden aangebracht kan de overlijdensverklaring van de autoriteiten van het betreffende land dienst doen als vervangende verklaring.

Artikel 4a (4a)

Zinken kist

Het gebruik van een zinken kist is op grond van artikel 4 van het Besluit op de Lijkbezorging (Stb 1997, 647) "niet toegestaan. Uitsluitend stoffelijke overschotten die in een zinken kist uit het buitenland komen mogen begraven worden, mits de ondoordringbaarheid is opgeheven. Ook in het laatste geval blijft een zinken of andere metalen kist een belemmering voor een natuurlijke ontbinding. Het is daarom gewenst om het zink voor begraafing te verwijderen of de overledene in een andere, wel geheel vergankelijke kist of ander wettelijk toegestaan omhulsel te bergen.

Lijkhoes

Het is op grond van het Besluit op de Lijkbezorging verboden om een overledene te begraven met gebruikmaking van een lijkhoes die niet voldoet aan de voorwaarden van het Lijkomhulselbesluit 1998. In de praktijk bleek dat dit verbod op grote schaal werd overtreden. Om controle zoals bedoeld in het derde lid mogelijk te maken, is het nog eens uitdrukkelijk in dit modelreglement opgenomen.

Andere niet vergankelijke voorwerpen

Het bepaalde in het derde lid heeft de bedoeling om het mee begraven van voorwerpen te voorkomen die niet in de grond horen, die niet vergankelijk zijn of die een natuurlijke ontbinding van het lichaam kunnen belemmeren. Er is geen enkel bezwaar tegen het mee begraven van voorwerpen als kindertekeningen, een kleine stoffen knuffel of een rozenkrans. Maar wel tegen technische

hulpmiddelen zoals een koelmatras, plastic zakken met kledingresten van het slachtoffer van een verkeersongeval, medisch afval e.d. In twijfelgevallen kan een uitvaartverzorger in overleg treden met de beheerder van de begraafplaats.

Controle

De rechthebbende zelf is verantwoordelijk voor het naleven van de voorschriften die in lid 1 t/m 3 omschreven zijn. Deze (dan wel diens uitvaartverzorger) moet desverzocht tenminste 24 uur voor de begrafenis een verklaring overleggen waaruit blijkt dat wordt voldaan aan de eerste drie leden van dit artikel. Indien aan de hand van een recent aankoopbewijs kan worden aangetoond dat gebruik wordt gemaakt van een lijkhoes van een merk en type dat voldoet aan de wettelijke normen, hoeft geen testrapport meer te worden overgelegd. Welke hoezen voldoen aan de wettelijke normen wordt regelmatig gepubliceerd door de Landelijke Organisatie van Begraafplaatsen. Verklaringen van producenten of leveranciers, zonder deugdelijk onderliggend testrapport, kunnen worden geweigerd omdat is gebleken dat dergelijke verklaringen niet altijd waarheidsgetrouw zijn.

De beheerder van de begraafplaats of andere door het bestuur aangewezen personen kunnen controleren, o.a. door inspectie van de inhoud van de kist of een ander omhulsel, of aan de wettelijke bepalingen en de bepalingen van dit artikel wordt voldaan. Men controleert ook al de aanwezigheid van een verlof tot begraving en het document als bedoeld in artikel 8 van de Wet op de Lijkbezorging dat wisseling van kisten en overledenen moet voorkomen.

De verklaring moet tijdig en volledig ingevuld worden aangereikt om de beheerder van de begraafplaats in staat te stellen nader onderzoek te doen, inlichtingen in te winnen of overleg te plegen. Indien blijkt dat een verklaring niet waarheidsgetrouw is, kan de begraving worden uitgesteld of geweigerd. Onderzoek zal steekproefsgewijs plaats vinden. In ernstige gevallen kan er aanleiding zijn voor een strafrechtelijk onderzoek door justitie en kan de rechthebbenden en de uitvaartverzorger worden verboden om gedurende een bepaalde periode zijn werkzaamheden op de begraafplaats uit te oefenen.

De verklaringen zullen in de begrafenisadministratie worden bewaard, omdat informatie over de aanwezigheid van bepaalde materialen en voorwerpen nuttig kan zijn bij opgravingen en ruiming van het graf. Ook kunnen uitvaartverzorgers er achteraf op worden aangesproken als blijkt dat feiten en verklaringen niet overeen kwamen.

Voor het bestuur is het in de praktijk wellicht niet doenlijk om directe en volledige controle uit te oefenen. Door het reglement toe te zenden aan de uitvaartverzorgers onder nadrukkelijke attendering op dit artikel kan echter een preventieve werking uitgaan en kan het bestuur in voorkomend geval deze bepaling inroepen

Artikel 5 (5)

Het registratienummer wordt in de regel door de begrafenisondernemer op de kist of op de asbus aangebracht.

Artikel 7 (7)

De richtlijnen voor bezoekers hoeven in feite niet gedetailleerd in het reglement te worden opgenomen; zij dienen op andere wijze kenbaar te worden gemaakt op de begraafplaats.

Artikel 8 (8)

Volgens de Wet op de Lijkbezorging is een houder van een begraafplaats verplicht een register bij te houden van alle aldaar begraven overledenen en van bijgezette asbussen met een nauwkeurige plaatsaanduiding. Deze registers moeten openbaar zijn, d.w.z. dat aan belanghebbenden de gelegenheid moet worden verschaft desgevraagd de registers te raadplegen.

Op een plattegrondtekening van de begraafplaats kunnen de vakken (met letters) en de afzonderlijke graven (in cijfers) worden aangegeven. Het register kan de vorm bezitten van een computer- of kaartsysteem met verwijzingen naar de plattegrondtekening.

Op de grotere begraafplaatsen zijn de aanduidingen van vak en grafnummer ook ter plaatse aangebracht. De steenhouders worden soms verplicht het grafnummer ook op het grafteken aan te brengen.

In het register dienen uiteraard ook de verleende rechten, de verlengingen en de bijzettingen te worden opgetekend. Het adressenbestand van rechthebbenden en gebruikers dient nauwkeurig te

worden bijgehouden. De Regeling Bescherming Persoonsgegevens Parochies is hierop van toepassing.

Hetgeen in lid 2 wordt gesteld over de aanneming van het begin van de verleende rechten is bedoeld als administratieve vereenvoudiging. Hierdoor worden de wettelijke termijnen uiteraard niet aangetast.

Artikel 9 (9)

De schriftelijke vorm voor een overeenkomst tot het vestigen van een grafrecht is een wettelijke vereiste van de Wet op de Lijkbezorging. Het bestuur zal derhalve een aantal grafakten voorradig moeten hebben. Het kan daarbij gebruik maken van de model grafakten, die als bijlagen bij het modelreglement zijn opgenomen. De bepalingen van het reglement voor het beheer van de begraafplaats vormen de voorwaarden van de overeenkomst en dienen in de grafakte te worden opgenomen. De grafakte zal daardoor de vorm krijgen van een verzekeringspolis. In ieder geval behoort bij een grafuitgifte voorafgaand aan de begraafing, al dan niet via de begrafenisondernemer als intermediair, een exemplaar van het begraafplaatsreglement aan de rechthebbende ter beschikking te worden gesteld.

Een bijzondere begraafplaats, zoals de katholieke, mag de kring van te begraven overledenen beperken. Of men hiertoe overgaat hangt van diverse omstandigheden af. Op begraafplaatsen waar veel ruimte is, kan men ook volstaan met de bepaling dat daarop 'katholieken' worden begraven. Afgeraden wordt om een onderscheid te maken in de tarieven op grond van het wel/niet voldoen van kerkelijke bijdragen.

Artikel 10 (10)

Het modelreglement kent een onderscheid in particuliere graven en algemene graven. Particuliere graven worden volgens de Wet op de Lijkbezorging voor onbepaalde tijd of voor een bepaalde tijd van tenminste tien jaar (deze termijn was onder de Wet op de Lijkbezorging tussen 1991 en 2009 twintig jaar) . Voor algemene graven kent de Wet enkel een termijn welke in acht genomen moet worden voor de ruiming. Die termijn is 10 jaar. Deze termijn wordt in het modelreglement ook aangehouden voor het verlenen van een recht op medegebruik in een algemeen graf.

De wettelijke minimumtermijn voor de uitgifte van een particulier graf (eigen graf) is vanaf 2009 ingekort van twintig naar tien jaar (artikel 28 lid 1 Wet op de Lijkbezorging). Het bestuur kan derhalve de termijn van uitgifte van particuliere graven uitgeven desgewenst inkorten. Na afloop van de termijn kan de rechthebbende het grafrecht echter onbepaald verlengen met een nieuwe periode (niet korter dan vijf jaar en niet langer dan twintig jaar), zolang hij aan de daarvoor gestelde voorwaarden voldoet. Het modelreglement ging tot dusver uit van het verlenen van een recht op particulier graf voor bepaalde tijd gelijk aan de wettelijke minimumtermijn van twintig jaar. Plaatselijk kan men hiervan afwijken door een langere termijn van uitgifte te kiezen.

Het verlenen van een recht op een particulier graf voor onbepaalde tijd is in het modelreglement niet opgenomen. Een voor bepaalde tijd verleend recht op een particulier graf wordt op verzoek telkenmale met een periode van 10 jaar verlengd. Hierdoor kan feitelijk een zelfde situatie worden bereikt als waarmee het recht op een particulier graf voor onbepaalde tijd zou zijn uitgegeven. Uit beheersmatig oogpunt verdient een systeem van grafuitgifte voor bepaalde tijd met de mogelijkheid van (in beginsel, zolang de begraafplaats in exploitatie is, onbeperkte) verlenging met tijdvakken van 10 jaar de voorkeur.

Het is niet mogelijk een plaats op de begraafplaats uit te zoeken voor later en dit te bespreken of te reserveren, zonder dat men op deze grafruimte een grafrecht verwerft. Omdat op een grotere begraafplaats niet de afzonderlijke graven geruimd worden, maar de gravenvelden, zal een goed beheer zoveel mogelijk willen voorkomen, dat door een te grote tegemoetkoming aan privé-verlangens de exploitatie van de begraafplaats onevenredig verzwaard wordt.

Artikel 11

De minimum-termijn voor de uitgifte van een particulier graf (eigen graf) is ingekort van twintig naar tien jaar (artikel 28 lid 1 Wet op de Lijkbezorging 2009). De op katholieke begraafplaatsen gebruikelijke termijn van twintig jaar voor de uitgifte van het grafrecht is in het Model Reglement gehandhaafd. Het bestuur kan echter de termijn van uitgifte van particuliere graven desgewenst inkorten. Na afloop van de uitgiftetermijn kan de rechthebbende het grafrecht echter onbepaald verlengen met een nieuwe periode van tien jaar conform artikel 18 en 19, zolang hij aan de daarvoor gestelde voorwaarden voldoet.

Artikel 13 (12)

Voor het bestuur is het van groot belang over het juiste adres van de rechthebbende te beschikken. In geval van opgraving of ruiming is immers de toestemming nodig van de rechthebbende. Bij nalatigheid in het onderhoud van het graf moet de rechthebbende aangesproken kunnen worden evenals na afloop van de termijn i.v.m. de verlenging van het grafrecht. Voor het verstrekken van het juiste adres is de rechthebbende verantwoordelijk.

Artikel 14 (13)

Na het overlijden van de rechthebbende of een gebruiker valt het grafrecht in zijn of haar nalatenschap. Indien er geen testamentaire beschikking is die bepaalt aan wie het grafrecht toekomt, worden de erfgenamen gezamenlijk rechthebbende. Zij dienen op grond van het reglement vervolgens één persoon aan te wijzen die als rechthebbende optreedt.

Het bestuur dient de normale zorgvuldigheid in acht te nemen bij het registreren van de nieuwe rechthebbende. Alleen indien het bestuur gegronde redenen heeft te twifelen aan de juistheid van de aanwijzing, dient zij de overige nabestaanden te informeren. Eventueel kan dit door een zichtbare vermelding bij het graf dat men zich gelieve te melden bij de beheerder. In die gevallen dat de nabestaanden niet tot een eensgezinde aanwijzing komen, dient het bestuur géén feitelijke handelingen (bijzetting, ruiming, opgraven e.d.) of juridische handelingen (verlenging) m.b.t. het graf meer toe te staan. De nabestaanden zijn in dit geval gezamenlijk verantwoordelijk voor het voldoen van de kosten die samenhangen met het grafrecht. Uit het feit dat een van de nabestaanden kosten voldoet kan niet zonder meer afgeleid worden dat deze daarmee ook de nieuwe rechthebbende is. Als zich geen rechthebbende meldt vervalt daarmee niet het grafrecht. Dit recht blijft bestaan totdat de termijn waarvoor het grafrecht is afgesloten verstrijkt, of op grond van de bepalingen in artikel 23(21).

Artikel 15 (14)

Overdracht van het grafrecht aan anderen dan de echtgenoot, pleeg- of stiefkind of een bloed- of aanverwant tot en met de vierde graad wordt aan het oordeel van het bestuur onderworpen teneinde te voorkomen dat grafrechten in handen komen van personen of instellingen met commerciële oogmerken.

Artikel 16 (15)

Deze bepaling is opgenomen om een begraaving of bijzetting in gewijde aarde te kunnen weigeren, wanneer canonieke redenen dit zouden urgeren. De betrokkenen hebben dan de keuze tussen teruggave van reeds betaalde rechten of begraaving op een niet-gewijd gedeelte van de begraafplaats.

Artikel 17 (16)

Wanneer de overheid (een gedeelte van) de begraafplaats nodig heeft voor aanleg van wegen of voor realisering van een bestemmingsplan, zal het bestuur uiteraard het overbrengen van stoffelijke resten en van graftekens in de onderhandelingen betrekken. Zo mogelijk dienen verleende rechten elders te worden gehonoreerd. Dit laatste is voor het bestuur soms onmogelijk door ruimtegebrek of door het feit dat het bestuur na sluiting geen nieuwe begraafplaats gaat beheren (maar dit b.v. overlaat aan de burgerlijke gemeente). Om te voorkomen dat zich in de toekomst een onoplosbare situatie voordoet, wordt deze bepaling opgenomen.

Artikel 18 en 19 (17 en 18)

De inspanningen die het bestuur moet verrichten om in verband met het verstrijken van de periode van het grafrecht het adres van een rechthebbende te achterhalen, indien het opgegeven adres niet (meer) het juiste blijkt te zijn, zijn verminderd. Uitgangspunt is dat de rechthebbende zelf verantwoordelijk is voor het doorgeven van zijn adreswijziging. Het bestuur moet wel de aankondiging van het aflopen van de termijn van het grafrecht gedurende een jaar zichtbaar vermelden bij de ingang van de begraafplaats en bij het betreffende graf, indien de rechthebbende niet heeft gereageerd op een schriftelijke herinnering aan het aflopen van de termijn aan het door hem opgegeven adres. De verlenging van een recht op een particulier graf betreft volgens de Wet op de Lijkbezorging 2009 een periode van tenminste 5 jaar en niet langer dan 20 jaar. Het Model Reglement hanteert de tot dusver op katholieke begraafplaatsen gebruikelijke verlengingstermijn van 10 jaar. Verlenging moet door het bestuur worden toegestaan, mits het verzoek daartoe gedaan is binnen twee jaar vóór het verstrijken van de lopende termijn.

Wanneer het bestuur om in artikel 19 (18), lid 2 genoemde reden verlenging van het grafrecht op het te ruimen gravenveld weigert, zal elders op de begraafplaats een andere grafruimte aangeboden moeten worden.

Als de mededeling van de afloop van de termijn bij de ingang van de begraafplaats en bij het graf na één jaar geen reactie van de rechthebbende heeft opgeleverd, vervalt het grafrecht ingevolge artikel 23 (21), sub d.

Artikel 21 (20)

Wanneer in een particulier graf een bijzetting plaatsvindt, kan het noodzakelijk zijn dit grafrecht te verlengen, teneinde de minimale grafrusttermijn (10 jaar) van de laatst overledene te garanderen. Omdat de Wet op de Lijkbezorging van 1991 tot 2009 voor het vestigen van een grafrecht een uitgiftetermijn van tenminste 20 jaar voorschreef zijn er veel grafrechten voor 20 jaar uitgegeven. Verlenging van het grafrecht in geval van bijzetting is derhalve noodzakelijk, indien het bestaande grafrecht voor 20 jaar is uitgegeven en meer dan 10 jaar van die periode is verstreken. Verlengd moet dan worden tot tien jaar na de bijzetting met verrekening van het nog niet verstrekte gedeelte van de lopende termijn. Na afloop van deze tien jaar kunnen de rechthebbenden het grafrecht vervolgens weer met 10 jaar laten verlengen. Bij bijzetting in een particulier (urnen)graf van een asbus of urn geldt in nieuwe Wet op de Lijkbezorging 2009 niet langer de wettelijke grafrusttermijn voor asbussen van 20 jaar, maar voortaan dezelfde grafrusttermijn als voor degenen die begraven worden (10 jaar).

Artikel 22

Gezien het eigen karakter van een algemeen graf is het ondoenlijk met verschillende gebruikers een verschillende termijn van het grafrecht overeen te komen. Voor een algemeen graf zal moeten worden volstaan met de minimale wettelijke termijn van 10 jaren. Deze rechten kunnen niet worden verlengd.

Artikel 24 (22)

Bij de aanleg van een nieuwe begraafplaats of de reconstructie van een bestaande begraafplaats zal grote aandacht worden besteed aan de landschappelijke verzorging en met oog op de ARBO-eisen aan de mogelijkheden voor gemechaniseerd onderhoud (zie betreffende onderhoud de toelichting bij artikel 45 (40)).

Wanneer de grondwaterstand in de winter dit vereist zal het terrein moeten worden gedraineerd of opgehoogd.

Graftekens moeten worden gefundeerd omdat de ondergrond inklinkt. Deze fundering is zeker noodzakelijk wanneer in naastgelegen graven bijzettingen moeten plaatsvinden.

Het slaan of boren van afzonderlijke funderingspalen na een begraafplaats is riskant, omdat er maar weinig ruimte is naast een lijkstapel (die nimmer secuur in de as blijkt te liggen). Daarom is het raadzaam bij de aanleg over de graven doorgaande funderingsstroken aan te brengen, waarop na begraafplaats het grafteken kan worden geplaatst. Voor de uitvoering van deze funderingsstroken gelieve men contact op te nemen met de afdeling Bouwzaken van het bisdom.

De indeling van een begraafplaats behoeft niet in het reglement te worden geregeld: een indelingstekening wordt niet overgelegd. Volstaan kan worden met aan belanghebbenden inzage te geven bij de beheerder. Het bestuur dient voldoende vrijheid voor een aangepast beheer te behouden om ook in de toekomst een reconstructie van de begraafplaats mogelijk te maken.

Het toelaten van bijzondere graven (priestergraven; oorlogsgraven, etc.) kan bij bestuursbesluit geregeld worden, wanneer het reglement daartoe voldoende vrijheid laat.

Artikel 25 (23)

In vroeger jaren kwam het verschil in welstand tussen de gestorvenen tot uitdrukking in een meer of minder prominente plaats op de begraafplaats met daarmee corresponderende kwaliteit van het materiaal van het grafteken. In de huidige tijd wordt in brede kring beleefd dat iedere mens voor God gelijk is. Het indelen van de begraafplaats in verschillende klassen, hetgeen in feite de overledenen selecteert naar welstand, moet heden ten dage als achterhaald worden beschouwd. Uiteraard zullen de gevestigde rechten van nabestaanden, die nog gebaseerd zijn op een indeling in klassen, onaangetaast blijven. De gelijkheidsgedachte heeft echter ook weer niet de consequentie dat een katholieke begraafplaats uniformiteit zou moeten nastreven van alle graven en graftekens. Uniformiteit komt wel voor op katholieke begraafplaatsen (naar schatting in 20% van de begraafplaatsen). In dat geval is de gelijkheidsgedachte verwerkt in het architectonisch concept van de begraafplaats als geheel, volgens de esthetische inzichten van de ontwerper. In het algemeen zal de katholieke begraafplaats echter – binnen bepaalde grenzen – voldoende ruimte moeten bieden

aan nabestaanden om vorm te kunnen geven aan eigen voorkeuren voor de aankleding van het graf. De grenzen worden met name bepaald door grenzen van fatsoen en piëteit voor de doden. Daarnaast zullen eisen gesteld kunnen worden voor wat betreft duurzaamheid van materialen. Wanneer het door de grondwaterstand niet mogelijk is in een dubbel graf twee overledenen boven elkaar te begraven, moeten ze naast elkaar begraven worden. In dat geval is er echter sprake van twee naast elkaar gelegen enkele graven (met dienovereenkomstige tariefstelling).

Artikel 26 (24)

Volgens het Besluit op de Lijkbezorging mogen maximaal 3 overledenen boven elkaar worden begraven.

Artikel 33 (29)

Een grafkelder is een waterdichte kelder van gewapend beton of metselsteen, waarvan de opgaande wanden tot 10 cm onder het maaiveld worden opgetrokken en die moet worden afgesloten met een afdekplaat van gewapend beton. De onderste kist wordt op de bodem geplaatst, de volgende(n) op de ondersteuningsijzers die in de zijwanden dragen. Deze grafkelders kunnen ook geprefabriceerd zijn en ingelaten worden.

Grafkelders moeten ontraden worden. Als een bestuur ze toch wil toestaan, zal moeten vaststaan dat ze in de winter door opwaartse druk van het grondwater niet worden opgestuwd. Bepaald moet worden op welke plaatsen van de begraafplaats ze worden toegestaan. De voorwaarden waaraan ze moeten voldoen, kunnen in de 'Voorschriften' behorende bij art. 37 (33) worden opgenomen. Behalve het graftarief zal ook een waarborgsom moeten worden gestort, tot zekerheid dat de grafkelder na het einde van het grafrecht wordt verwijderd.

Op enkele begraafplaatsen bestaat de mogelijkheid te begraven in de crypte van de kapel of in een afzonderlijke crypte. Deze crypten zijn eigendom van de begraafplaats. Eventueel kunnen deze graven worden vermeld in art. 24 (22) en de tarieven daarvoor in de tarievenlijst en art. 44 (39). Het is ook mogelijk deze materie niet te regelen bij reglement, maar bij bestuursbesluit.

Artikel 36 (32)

De ruiming van een asbus door verstrooiing van de as geschiedt door het bestuur indien het recht op een particulier urnengraf of het recht op bewaring van een asbus in de urnenbewaarpplaats is vervallen. Daarvoor is nodig dat de wettelijke ruimingstermijn van 10 jaar is verstreken.

De rechthebbende staat het echter vrij tot ruiming van de asbus over te gaan vanaf een maand nadat de as in de asbus werd geborgen. Het spreekt vanzelf dat dit enkel kan gebeuren met medewerking van het bestuur in verband met het vrijmaken van de asbus, de controle van het registratienummer en de aantekening van de ruiming in de administratie.

De as kan worden geruimd door verstrooiing op een strooiveld. Om een gedeelte van de begraafplaats als strooiveld te kunnen aanmerken is een vergunning van Burgemeester en Wethouders van de betreffende gemeente vereist.

Artikel 38 (34)

In dit modelreglement wordt ervan uitgegaan, dat alleen op particuliere graven (niet op algemene graven) eigen graftekens mogen worden opgericht, maar dat dit niet verplicht is (terwijl de mogelijkheid van verlenging niet mede afhankelijk is van de aanwezigheid van een grafteken). Er is een nieuw artikel 32a opgenomen in de Wet op de Lijkbezorging. Daarin wordt bepaald dat gedurende de periode dat een graf niet geruimd mag worden de natrekkingsregel van BW 5 : 20 (nl. dat gebouwen en werken, die duurzaam met de grond zijn verenigd, alsmede met de grond verenigde beplantingen eigendom worden van de eigenaar van de grond) niet van toepassing is op hetgeen op dat graf is geplaatst. D.w.z. dat het eigendom van de graftekens en grafbeplantingen eigendom zijn van de rechthebbende en niet van de begraafplaatshouder. Door dit nieuwe wetsartikel heeft de wetgever een einde gemaakt aan de gevolgen van het arrest van de Hoge Raad van 25 oktober 2002, waarin beslist werd dat het bestuureigenaar werd van de graftekens en de grafbeplantingen op grond van de algemene natrekkingsregel, aangezien op deze algemene natrekkingsregel geen uitzondering was toegestaan door een bijzondere wet. Het gevolg is dat vanaf nu het bestuur niet langer zonder meer aansprakelijk kan worden gesteld voor schade tengevolge van ontoereikend onderhoud van de graftekens en grafbeplanting omdat dit weer voor risico komt van de rechthebbende als eigenaar. Dat werd vóór het genoemde arrest door alle betrokkenen ook steeds stilzwijgend aangenomen. Rechthebbenden waren zich doorgaans niet bewust dat het grafteken en

de grafbeplanting op hun graf niet hun eigendom zou zijn. In hun beleving is het hun eigendom en daaraan is de wetgever hen nu tegemoet gekomen.

Artikel 39 (35)

De bepaling van artikel 28, lid 6 van de Wet Lijkbezorging 1991, dat het grafrecht bij verwaarlozing van het grafonderhoud door de rechthebbende in ieder geval vervalt 30 jaar nadat in het graf de laatste begraafing heeft plaats gevonden, is vervallen. Nu bepaalt het nieuwe artikel 28 in lid 4 t/m 7 dat in geval van verwaarlozing van het onderhoud van een particulier graf het recht op het graf vervalt na één jaar (als de rechthebbende bericht van ontvangst van de kennisgeving heeft gezonden) of uiterlijk 5 jaar (als de rechthebbende géén bericht van ontvangst van de kennisgeving heeft gezonden). Er is een overgangsregeling in de Wet opgenomen in artikel 84a: het grafrecht van een verwaarloosd graf, dat vóór 1 januari 2009 is gevestigd en waarover de rechthebbende vóór 1 januari 2024 is aangeschreven vervalt per 1 januari 2029, mits 30 jaar na de laatste begraafing zijn verstreken. Als die 30 jaar nog niet zijn verstreken dan duurt het grafrecht voort tot de dertig jaren bereikt zijn.

Tenslotte is bepaald dat, in geval van verwaarlozing van het onderhoud van een particulier graf dat nog geen twintig jaar is gevestigd op het moment dat de termijn van 5 jaar na de aanschrijving is verstreken, het grafrecht vervalt zodra de termijn van twintig jaar is verstreken. Deze bepaling hangt samen met het feit dat de Wet op de Lijkbezorging van 1991 tot 2009 een minimum termijn van twintig jaar voorschreef voor de eerste vestiging van een particulier grafrecht. Gedurende deze verplichte wettelijke termijn van uitgifte wil de wetgever de rechthebbende vrijwaren van het vervallen van het grafrecht. Vanaf 2009 is de minimale termijn van uitgifte ingekort tot tien jaar (samenvallend met de wettelijke minimum-termijn voor de grafurft; zie de toelichting bij artikel 11).

Artikel 44 (39)

Veel katholieke begraafplaatsen kennen of kenden tot voor kort geen afzonderlijke financiële verantwoording op basis van een zelfstandige exploitatie. Gezien hun ontstaansgeschiedenis, de ligging binnen het kerkelijk complex – waardoor toezicht minder nodig is – en het feit dat vrijwilligers werden ingeschakeld voor begraven en onderhoud van de begraafplaats, konden lage tarieven gerekend worden. Begraafplaatsen zijn doorgaans geen inkomstenbron voor de kerk, zij mogen evenmin een verliespost worden. Het blijkt echter steeds moeilijker om te komen tot een sluitende exploitatie van de begraafplaatsen, die steeds vaker professionals in moeten schakelen voor het onderhoud en het beheer, zowel binnen (administratief) als buiten (groenvoorzieningen en onderhoud). Uitgangspunt bij het opstellen van de tarieven dient te zijn dat de begraafplaats zichzelf kan bedruipen. Aangeraden wordt om bij het vaststellen van de tarieven oriëntatie te zoeken bij de gemeentelijke tarieven voor begraven en/of de diocesane richtlijnen te raadplegen. Door een specificatie van het tarief aan rechthebbenden te verstrekken kan ook inzichtelijk gemaakt worden voor welke onderdelen men heeft betaald. Een bedrag voor algemeen onderhoud kan eenmaal gevraagd worden voor de duur van het grafrecht, men kan ook jaarlijks een bedrag voor dit onderhoud innen.

Indien een parochie of kerkelijke rechtspersoon structurele problemen heeft met de exploitatie van haar begraafplaats dient zij het probleem eerst aan het bisdom voor te leggen. Indien het overleg met het bisdom ertoe leidt dat voorzetting in eigen beheer niet langer mogelijk is, kunnen de volgende mogelijkheden aan de orde komen:

- * overdracht van het beheer aan een bestaande kerkelijke rechtspersoon of katholieke burgerlijke rechtspersoon die reeds een of meer katholieke begraafplaatsen beheert;
- * overdracht van het beheer aan een nieuw op te richten kerkelijke rechtspersoon die zich ten doel stelt het beheer van een of meer katholieke begraafplaatsen op zich te nemen;
- * indien geen van beide voorgaande mogelijkheden kunnen worden verwezenlijkt: overdracht aan de gemeente, waarbij gedacht kan worden aan een parallel met de regeling van artikel 39 Wet op de Lijkbezorging: het beheer, het onderhoud en de administratie van de begraafplaats voor rekening van de gemeente en overleg met de parochie over de inrichting, afscheiding en het gebruik, alsmede over de dagen waarop begraven mogelijk is, de sluiting en de gesloten verklaring.

Ter wille van de juiste verhoudingen t.o.v. het bedrijfsleven en ter voorkoming van misbruik dienen ten behoeve van de begraafplaats tarieven noch kortingen te worden bedongen bij het plaatsen van graftekens. Evenmin dienen deze leveranties te verlopen via de begraafplaats. Uitdrukkelijk wordt bepaald, dat de beheerder, de doodgraver, koster(s) of ander personeel geen kortingen of tegemoetkoming van leveranciers mogen ontvangen.

De eventuele aanleg van grafkelders dient niet opgedragen te worden door het bestuur. Een uitzondering vormen de funderingsstroken, die voor rekening van het bestuur dienen te worden aangebracht (en verrekend in de tarieven).

Omdat de tarieven frequenter moeten worden aangepast dan het reglement, worden deze tarieven niet in het reglement opgenomen.

Artikel 45 (40)

Bij aanleg of reconstructie van een begraafplaats kunnen maatregelen getroffen worden om onderhoud te voorkomen (goede ontsluiting met paden, toegankelijkheid voor machines; - paden die niet geschoond hoeven te worden, met een afdeklaag bestand tegen transportmiddelen van de steenhouwers; - doorgaande groenbedekking over de graven, ook over de gravenvelden die nog niet in gebruik zijn; - liever bodembedekkers dan gazons met graskanten; - langs de paden en de graftekens geen bomen met sterke wortels aan de oppervlakte (b.v. acacia's); - voor bezoekers afvalbakken, die op tijd geledigd worden; - als afrastering bv. een gegalvaniseerd spijlenhek). Het is uiteraard een eerste zorg voor het bestuur dat de begraafplaats regelmatig en goed onderhouden wordt. Schade die ontstaat door achterstallig onderhoud is in verzekeringen niet gedekt.

Artikel 46 (41)

De verplichting tot het algemeen onderhoud van de begraafplaats wordt reglementair beperkt. Deze verplichting strekt zich niet uit over het onderhoud aan de graven. Indien de begraafplaats ook deze wil onderhouden, dient daarvoor met de rechthebbenden een apart tarief te worden overeengekomen.

Artikel 47 (42)

Het ruimen van overblijfselen van overledenen kan volgens de Wet op de Lijkbezorging geschieden na verloop van 10 jaar nadat in het graf laatstelijk een overledene is geplaatst en, indien het een particulier graf betreft, met toestemming van de rechthebbende. De Wet geeft echter niet aan wat de houder van de begraafplaats dient te doen wanneer geen contact met de eigenaar of rechthebbende mogelijk is. Uit het reglement (art. 23 (21)) en de grafakte moet daarom vaststaan dat er geen rechthebbende meer is, omdat de verleende grafrechten geëindigd zijn, terwijl de rechthebbende bij rechtsverkrijging verklaart ermee bekend te zijn dat het graf na beëindiging van het grafrecht kan worden geruimd. Twee maanden voordat het graf van een onbekende wordt geruimd geeft het bestuur daarvan kennis aan de burgemeester en wethouders, die in verband met identificatie de ruiming eventueel kunnen opschorten (artikel 31, lid 5 Wet Lijkbezorging)

Artikel 48 (43)

Als het goed is heeft elke katholieke begraafplaats een reglement dat is aangepast aan de Wet op de Lijkbezorging van 1991. In het modelreglement dat in dat jaar door de Kerkprovincie is uitgegeven, was een bepaling opgenomen inzake de grafrechten waarvan de duur niet meer vaststond. Deze bepaling luidde dat deze grafrechten met ingang van dat reglement op dertig jaren werden bepaald. Bij het opstellen van een nieuw reglement dient deze termijn uiteraard niet weer opnieuw te gaan lopen. Om die reden dient in dit artikel opgenomen te worden vanaf welk jaartal deze onbekende grafrechten lopen. Uiteraard blijft de termijn dertig jaar vanaf de inwerkingtreding van het (vorige) reglement. Na afloop van deze termijn kan het grafrecht weer verlengd worden met een termijn van tien jaar steeds.

Gedurende de genoemde dertig jaar is de rechthebbende niet het onderdeel van het tarief verschuldigd, dat betrekking heeft op het grafrecht gedurende die periode. Wel dient hij het tariefonderdeel voor het algemeen onderhoud van de begraafplaats te voldoen. Voor een rechthebbende als hier bedoeld gelden overigens de bepalingen van artikel 23 (21) over de wijze waarop het grafrecht beëindigd wordt, onverkort.

Artikel 49 (44)

Een bijzondere begraafplaats wordt gesloten door een besluit van het bestuur, waarvan mededeling is gedaan aan burgemeester en wethouders die dit ter openbare kennis brengen. Tegen dit besluit kunnen belanghebbenden binnen twee maanden beroep aantekenen bij Gedeputeerde Staten. Op een gesloten begraafplaats mogen geen overledenen worden begraven. De Wet op de Lijkbezorging kent ook een gesloten verklaring van een begraafplaats, waarop gedurende 10 jaren niet meer begraven is, door de gemeenteraad. De begraafplaats wordt alsdan geacht gesloten te zijn met ingang van de dag na die van de laatste begraafing. Tegen deze gesloten

verklaring is beroep bij Gedeputeerde Staten mogelijk.

Volgens de Wet blijven graven gedurende 20 jaren na de sluiting onaangeroerd liggen. Anders dan onder de oude Wet op de Lijkbezorging kunnen graven en asbussen nu wel worden geruimd. Na deze 20 jaar is bezaaiing en beplanting mogelijk, bij particuliere graven echter alleen met toestemming van de rechthebbenden. De begraafplaats houdt op dit te zijn indien de grond die bestemming heeft verloren en zich daarin geen graf bevindt (artikel 47 Wet op de Lijkbezorging)

Wanneer een bestuur voor de beslissing staat om de begraafplaats al dan niet te sluiten moge worden overwogen dat na de sluiting geen inkomsten meer worden verkregen van nieuwe grafrechten, terwijl een gedeelte van de kosten nog langdurig blijft doorlopen. Anderzijds kunnen na de sluiting de graven en asbussen geruimd worden (wat betreft de particuliere (urnen)graven alleen met toestemming van de rechthebbenden). Daardoor kan binnen een overzienbare tijd worden bereikt dat de begraafplaats ophoudt te bestaan. Het is niet verantwoord de begraafplaats open te houden uitsluitend voor bijzettingen; zij dient gesloten te worden wanneer een vervangende begraafplaats aanwezig is, al of niet in eigen beheer.

Bij sluiting van een begraafplaats zal overigens niet kunnen worden volstaan met restitutie van betalingen voor rechten, waarvan nog geen gebruik werd gemaakt. Meestal wordt ook de mogelijkheid geboden deze verworven rechten op een vervangende begraafplaats te honoreren, terwijl het grafteken zonder kosten naar de begraafplaats kan worden overgebracht.

Wanneer is te voorzien dat binnen afzienbare tijd geen graven meer kunnen worden uitgegeven en alleen maar bijzettingen op de begraafplaats kunnen geschieden, dient het bestuur contact op te nemen met het gemeentebestuur, zowel over de bestaande begraafplaats als over een mogelijke uitbreiding of vervanging. Hetzelfde geldt in het geval het bestuur wil participeren in een algemene begraafplaats of geen prijs meer stelt op een eigen begraafplaats.

Uiteraard dient het bestuur zich tijdig met het bisdom te verstaan in verband met de voor de sluiting noodzakelijke schriftelijke bisschoppelijke machtiging.

In het algemeen zal men alleen kunnen besluiten tot uitbreiding van de bestaande begraafplaats of tot aanleg van een nieuwe begraafplaats wanneer van het gemeentebestuur ruime toezeggingen worden verkregen betreffende investering en/of exploitatie. Anders zal op praktische gronden in het algemeen de voorkeur moeten worden gegeven aan participatie in een (nieuwe) algemene begraafplaats, waartoe de Wet mogelijkheden biedt.

Artikel 52 (47)

Rechten uit het verleden met betrekking tot een graf verleend, dienen zo goed mogelijk te worden geëerbiedigd overeenkomstig de indertijd gestelde voorwaarden. Door deze bepaling wordt zekerheid geschapen, dat in het verleden ooit gebezigde reglementen voor de begraafplaats thans geen gelding meer bezitten. Zij kunnen echter wel van belang blijven voor het bepalen van het grafrecht in concrete gevallen die dateren uit de periode dat zij van kracht waren. Het betreft dan met name de kern van het grafrecht, d.w.z. de duur waarvoor het is aangegaan.

Utrecht, februari 2010

BIJLAGE 1

MODEL 'GRAFAKTE' VOOR EEN PARTICULIER GRAF

De R.-K. parochie ..... te ....., adres: ....., eigenaresse van de
begraafplaats .....,

gelegen ..... in de gemeente .....,

vertegenwoordigd overeenkomstig artikel 51 van het Algemeen Reglement voor het bestuur van een
parochie van de Rooms Katholieke Kerk in Nederland door ..... en .....,

verleent aan ..... (naam)
..... (adres)
..... (postcode en woonplaats)
..... (e-mail)

hierna te noemen de rechthebbende,
voor een termijn van 20 jaren vanaf heden, het uitsluitend recht van gebruik op:

- een particulier familiegraf, bestemd voor twee/vier overledenen en/of asbussen/urnen;
- een particulier dubbel graf, bestemd voor twee overledenen dan wel één overledene en één asbus/urn;
- een particulier enkel graf, bestemd voor één overledene;
- een particulier kindergraf, bestemd voor één overledene;
- een particulier urnengraf, bestemd voor het begraven van een of twee asbussen.

Dit graf is gelegen in vak ... no ...

Grafrecht

Dit recht wordt verleend onder de bepalingen van het reglement van de begraafplaats voornoemd, vastgesteld d.d. ...., met name voor de tijd, waarop het terreingedeelte, waarin zich dit graf bevindt, in de exploitatie tot de begraafplaats blijft behoren en onder voorbehoud tot het weigeren van een begraving in bijzondere omstandigheden, ingevolge artikel 16 (15). Het bestuur is gerechtigd het reglement te wijzigen. Rechthebbende verklaart hierbij een exemplaar van het reglement van de begraafplaats te hebben ontvangen.

Adreswijziging

Volgens de bepalingen van het reglement is de rechthebbende verplicht adreswijzigingen aan het bestuur door te geven en dienen de rechtverkrijgenden na het overlijden van de rechthebbende een nieuwe rechthebbende aan te wijzen en bekend te maken. Het recht is op omschreven wijze overdraagbaar.

Verlenging

Dit recht kan met perioden van tien jaar verlengd worden telkens tegen de alsdan geldende tarieven en voorwaarden. Het bestuur zal tijdig de rechthebbende berichten over het aflopen van een termijn.

Grafteken en grafbeplanting

Op dit graf wordt een grafteken en/of grafbeplanting toegelaten overeenkomstig de afzonderlijke Voorschriften, behorende bij het genoemde reglement. Bijzetting van asbussen of urnen in een familiegraf of een dubbelgraf is toegestaan. Grafteken en/of grafbeplanting moeten door de rechthebbende goed onderhouden worden. De rechthebbende heeft het recht binnen drie maanden nadat het grafrecht, door welke oorzaak ook, geëindigd is, de voorwerpen op het graf te doen verwijderen. 3 maanden na het eindigen van het grafrecht is het bestuur gerechtigd om zelf tot verwijdering over te gaan. Het bestuur aanvaardt het grafteken, de beplanting en de voorwerpen op de graven niet in beheer en stelt zich voor schade niet aansprakelijk.

Ruiming

Door medeondertekening van deze akte is rechthebbende ervan op de hoogte dat het bestuur tot verwijdering van de voorwerpen op het graf kan overgaan drie maanden nadat het grafrecht -door

welke oorzaak dan ook- geëindigd is en het graf c.q.de asbus kan ruimen.

Bedrag grafrecht

Ingevolge artikel 44 (39) van het reglement voornoemd is aan het bestuur verschuldigd de som van € ....., - , bestaande uit:

- a. een bedrag van € ..... voor de werkzaamheden aan het graf;
- b. een bedrag van € ..... voor het grafrecht;
- c. een bedrag van € .....ter bestrijding van de kosten van het door het bestuur uit te voeren algemeen onderhoud van de begraafplaats, voor de duur van het grafrecht;
- d. een bedrag van € .....ter bestrijding van de kosten van verwijdering en vernietiging van het grafteken en/of de grafbeplanting en van de ruiming van het graf na het eindigen van het grafrecht.

Ondergetekende verklaart voornoemd bedrag namens het bestuur te hebben ontvangen.

Te ....., de ..... 20...

De rechthebbende:

.....

Namens het parochiebestuur:

.....

.....

Het bovenomschreven recht is op verzoek van rechthebbende d.d. .... overgeschreven ten name van

..... (naam)
..... (adres)
..... (postcode en woonplaats)
..... (e-mail)

te ....., d.d. .... 20...

Het bovenomschreven recht is op verzoek van rechthebbende d.d. .... overeenkomstig art. 19 (18) van het reglement van de begraafplaats verlengd tot .....

te ....., d.d. .... 20..

N.B. Het lijkt raadzaam de grafakte te drukken op de voorzijde van een vouwblad en het volledig reglement – of de kern daaruit – op te nemen op de binnenzijde en de achterkant (zoals een polis van verzekering). In ieder geval behoort bij een grafuitgifte voorafgaand aan de begraafing, al dan niet via de begrafenisondernemer als intermediair, een exemplaar van het begraafplaatsreglement aan de rechthebbende ter beschikking te worden gesteld.

MODEL 'GRAFAKTE VOOR EEN PLAATS IN EEN ALGEMEEN GRAF'

De R.-K. parochie .....te ....., adres: ....., eigenaresse van de
begraafplaats .....,

gelegen ..... in de gemeente .....,

vertegenwoordigd overeenkomstig artikel 51 van het Algemeen Reglement voor het bestuur van een
parochie van de Rooms Katholieke Kerk in Nederland door ..... en .....

verleent aan ..... (naam)
..... (adres)
..... (postcode en woonplaats)
..... (e-mail)

hierna te noemen de gebruiker,
voor een termijn van 10 jaren vanaf heden, het recht om mede gebruik te maken van een plaats in:

- een algemeen graf;
- een algemeen graf voor doodgeborenen en onvoldragen vruchten;
- een algemeen urnengraf.

Dit graf is gelegen in vak ... no ...

Gebruiksrecht

Dit recht wordt verleend onder de bepalingen van het reglement van de begraafplaats voornoemd,
vastgesteld d.d. ...., met name voor de tijd, waarop het terreingedeelte, waarin zich dit graf
bevindt, in exploitatie tot de begraafplaats blijft behoren en onder voorbehoud tot het weigeren van
een begraving in bijzondere omstandigheden, ingevolge artikel 16. Het reglement kan door het
bestuur worden gewijzigd.

Adreswijziging

Volgens de bepalingen van het reglement is de gebruiker verplicht adreswijzigingen aan het bestuur
door te geven en dienen de rechtverkrijgenden na het overlijden van de gebruiker een nieuwe
gebruiker aan te wijzen en bekend te maken. Het recht is op omschreven wijze overdraagbaar.

Nadere bepalingen:

- Het recht in een algemeen graf kan niet worden verlengd.
- Op een algemeen graf wordt geen grafteken of grafbeplanting toegelaten. Bijzetting van
asbussen of urnen is toegestaan.
- Door medeondertekening van deze akte verklaart gebruiker ermee bekend te zijn dat tot
ruiming van de grafruimte, drie maanden nadat het gebruiksrecht -door welke oorzaak dan
ook- geëindigd is, kan worden overgegaan.

Bedrag gebruiksrecht

Ingevolge artikel 44 van het reglement voornoemd is aan het bestuur verschuldigd de som van € .....,
welke som ondergetekende namens het bestuur verklaart te hebben ontvangen.

Te ....., de ..... 20...

De gebruiker:

.....

Namens het parochiebestuur:

.....

.....

Het bovenomschreven recht is op verzoek van de gebruiker d.d. .... overgeschreven ten name van:

..... (naam)
..... (adres)
..... (postcode en woonplaats)
..... (e-mail)

te ....., d.d. .... 20...

N.B. Het lijkt raadzaam de grafakte te drukken op de voorzijde van een vouwblad en het volledig reglement – of de kern daaruit – op te nemen op de binnenzijden en de achterkant (zoals een polis van verzekering). In ieder geval behoort bij een grafuitgifte voorafgaand aan de begraafplaatsreglement aan de gebruiker ter beschikking te worden gesteld.

BIJLAGE 3

MODEL 'VOORSCHRIFTEN VOOR HET TOELATEN VAN GRAFTEKENS EN GRAFBEPLANTINGEN'

---

op de begraafplaats ..... van de R.K. Parochie ..... te .....,
gelegen ..... in de gemeente .....

Deze voorschriften behoren tot artikel 37 (33) van het reglement van de begraafplaats voornoemd,
vastgesteld d.d. ....

Artikel 1

Bij de beheerder van de begraafplaats is voor iedere belanghebbende ter inzage het indelingsplan van de begraafplaats, verdeeld in vakken. Op dit indelingsplan zijn de vakken met cijfers en letters aangegeven.

Artikel 2

Voordat op een graf een grafteken of een beplanting wordt toegelaten moet aan de beheerder de getekende grafakte worden getoond.

Artikel 3

- a. In een vak gemerkt A (familiegraven) worden op de graven toegelaten liggende zerken, in de afmetingen 190 x 90 cm (voor de graven bestemd voor twee overledenen) of 190 x 180 cm (voor de graven bestemd voor vier overledenen) met een minimale dikte van 12 cm, overeenkomstig de goedgekeurde modellen A1 t/m 5. In dit vak worden geen grafbeplantingen toegelaten.
- b. In een vak gemerkt B worden op de graven toegelaten staande graftekens, in de afmetingen 95 x 60 cm met een minimale dikte van 12 cm, overeenkomstig de goedgekeurde modellen B1 t/m 5. In dit vak is grafbeplanting toegestaan in een strook van 30 cm breed vóór het grafteken over de breedte van het graf.
- c. In de vakken gemerkt C (volwassenen) of D (kindergraven) worden op de graven toegelaten liggende zerken en staande graftekens, waarvan het ontwerp tevoren afzonderlijk door het bestuur is goedgekeurd.

In deze vakken behoeven geen graftekens te worden opgericht; de gehele oppervlakte van het graf is dan beschikbaar voor grafbeplanting.

- d. In een vak gemerkt E (particuliere urnengraven) worden op de graven toegelaten liggende zerken en staande graftekens, waarvan het ontwerp tevoren door het bestuur is goedgekeurd.
- e. In een vak gemerkt F (algemeen graf of algemeen graf voor doodgeboren kinderen of onvoldragen vruchten) worden geen graftekens of grafbeplantingen toegelaten.

Artikel 4

Wanneer in een vak goedgekeurde modellen van zerken en graftekens zijn voorgeschreven kan het bestuur een afwijkend model toestaan, mits het ontwerp daarvan tevoren afzonderlijk is goedgekeurd.

Artikel 5

In de vakken A en B moeten de zerken en de graftekens worden vervaardigd uit één stuk weerbestendige natuursteen (hardsteen, graniet of wit marmer).
Zerk of grafteken kan worden geplaatst op een afzonderlijke sokkel van dezelfde natuursteen, mits de verankering geschiedt met koperen doken.

In de vakken C en D worden graftekens toegelaten, vervaardigd van ander materiaal (bv. Metselsteen) dat eveneens weerbestendig is (materiaalkeuze bij het ontwerp te vermelden).

Artikel 6

1. Zerken en graftekens moeten worden geplaatst op een doelmatige fundering ten genoeg van het bestuur.

Wanneer in een vak door het bestuur doorgaande funderingsstroken zijn aangebracht dient hiervan gebruik te worden gemaakt.

2. Urnen die op een graf worden bijgezet, dienen hecht aan de ondergrond te worden verbonden ten genoeg van het bestuur.

Artikel 7

De grafbeplanting mag geen groter oppervlak begroeien dan het graf of de bestemde grafstrook, met een maximale hoogte van 1.20 m.

In de beplantingsstrook van het vak B mag geen marmerslag, grind of anderszins worden gestrooid.

Op de beplantingsstrook van het vak B mogen tegels worden gelegd of een natuurstenen tablet. Dit tablet mag niet verbonden zijn met grafteken of fundering.

Artikel 8

De inscripties, zerken, graftekens en urnen mogen niet storend of grievend zijn voor nabestaanden of bezoekers, ter beoordeling van de beheerder.

Artikel 9

Op de begraafplaats worden niet toegelaten:

- a. grafbanden met ingestrooid grind of marmerslag;
  - b. ijzeren hekken;
  - c. palen met buizen of kettingen;
  - d. opgeschroefde inscriptieplaten of schilden;
- in de vakken A en B worden bovendien niet toegelaten:
- e. foto's;
  - f. beelddes, al of niet aan het grafteken bevestigd.

Artikel 10

Het plaatsen van een firmanaam of enige andere reclame op zerken of graftekens is niet toegestaan.

Artikel 11

De uitvaartverzorgers en de leveranciers van graftekens worden geacht kennis te dragen van het reglement van de begraafplaats en daarnaar te handelen.

Artikel 12

Betreffende de werkzaamheden op de graven bepaalt artikel 6 van het reglement van de begraafplaats:

1. Het delven of dichten van graven, het openen van een graf en het opdelven van stoffelijke resten en het bijzetten van asbussen mag uitsluitend geschieden door het personeel van de begraafplaats of, in opdracht van het bestuur, door derden.
2. Het bestuur geeft aan hen, die door de rechthebbenden zijn belast met de bouw, de aanleg of het onderhoud van de graftekens en/of grafbeplantingen gelegenheid om hun werkzaamheden te verrichten op tijden dat de begraafplaats daarvoor geopend is. Zij volgen hierbij de aanwijzingen van de beheerder.
3. Geen werkzaamheden mogen worden verricht op zon- en feestdagen en tijdens begravingen en diensten in de aula of de kapel. Op zaterdagen mogen geen werkzaamheden door beroepskrachten worden verricht, in opdracht van rechthebbenden, maar is uitsluitend de grafverzorging door de nabestaanden toegelaten.
4. Iedere dag dienen gereedschappen, afkomende materialen en hulpmaterialen te worden meegenomen of te worden geplaatst of gestort volgens aanwijzing van de beheerder.

Artikel 13

Voor het plaatsen van zerken en graftekens en het bijzetten van urnen wordt door het bestuur geen tarieven geheven.

Artikel 14

Vóór het plaatsen van een zerk of grafteken en vóór het bijzetten van een urn dient de rechthebbende – of de leverancier namens de rechthebbende -, schriftelijk op te vragen bij de beheerder de juiste ligging van een graf, met vermelding van de naam van de overledene, de datum van begraving, de naam van de rechthebbende met vermelding van de naam van de leverancier. De grafaanduiding zal door de beheerder schriftelijk aan de aanvrager worden medegedeeld.

Artikel 15

Een zerk of een grafteken dient voor een bijzetting zo spoedig mogelijk na het overlijden doch uiterlijk 24 uur voor de begraving zodanig van het graf te worden verwijderd, dat het graf kan worden gedolven. Funderingsresten dienen op aanwijzing van de beheerder eveneens te worden verwijderd. Zerk of grafteken dient van de begraafplaats te worden afgevoerd of tijdelijk te worden opgeslagen op aanwijzing van de beheerder.

Artikel 40 (36) van het reglement van de begraafplaats bepaalt:

Opdracht tot het plaatsen van een grafteken, tot het verwijderen van een grafteken voor een bijzetting en tot het herplaatsen daarvan na een bijzetting moet worden gegeven door de rechthebbende.

Wanneer een verwijderd grafteken zich op de begraafplaats bevindt en niet binnen drie maanden na de bijzetting wordt herplaatst, is het bestuur gerechtigd de delen daarvan van de begraafplaats te doen verwijderen en te doen vernietigen op kosten van de rechthebbende.

Artikel 16

Alleen in de vakken A en B worden grafkelders toegelaten, die geen grotere oppervlakte mogen innemen dan de oppervlakte van het graf. Geprefabriceerde grafkelders kunnen worden ingelaten. Gemetselde graven worden opgetrokken in wanden van metselsteen tot 10 cm onder het maaiveld op een vloerplaat van gewapend beton. Alle grafkelders dienen te worden afgesloten met een afdekplaat van gewapend beton voordat het grafteken geplaatst wordt.

Artikel 17

Voor werkzaamheden op de graven door beroepskrachten is de begraafplaats geopend op de vijf werkdagen van 8 uur tot 17 uur. Voor bezoekers is de begraafplaats bovendien toegankelijk op de zaterdagen van 8 tot 17 uur en op zon- en feestdagen van 12 tot 17 uur. Buiten deze uren is het ook de uitvaartverzorgers en leveranciers van zerken en graftekens en urnen niet toegestaan zich op de begraafplaats te bevinden, tenzij met goedvinden van de beheerder. Het is de beheerder niet toegestaan aan ondernemers een sleutel van de begraafplaats te geven.

Artikel 18

Het is niet toegestaan voor werkzaamheden op de graven gedeelten van de beplanting of de groenvoorziening, niet tot het graf behorende, te verwijderen. Bij vermeende hinder wordt contact opgenomen met de beheerder.

Artikel 19

Alleen de verharde wegen en paden, door de beheerder daartoe aangewezen, mogen worden bereden door vervoersmiddelen van de ondernemers. De beheerder is bevoegd een vervoermiddel met een naar zijn oordeel te hoge wioldruk of te grote afmeting de toegang tot de begraafplaats geheel te ontzeggen.

Artikel 20

De ondernemers zijn aansprakelijk voor letsel en schade, toegebracht aan personen of zaken op de begraafplaats.

Artikel 21

Personen, belast met werkzaamheden op de graven, dienen minstens 16 jaar oud te zijn en naar het oordeel van de beheerder behoorlijk gekleed, ook in de zomer. Gebruik van radioapparatuur is verboden.

Artikel 22

De ondernemers dienen zorg te dragen voor voldoende eigen personeel voor laden, lossen en transport. Zij mogen geen rechtstreeks beroep doen op assistentie door het personeel van de begraafplaats of de werknemers van de tuinonderhoudsdienst. Een verzoek tot het verlenen van hulp in bijzondere omstandigheden dient te worden gericht tot de beheerder.

Aldus vastgesteld in de vergadering van het bestuur d.d. ....

N.B. Het verdient aanbeveling deze Voorschriften ter kennis te brengen van de uitvaartverzorgers en leveranciers, die regelmatig op de begraafplaats werkzaam zijn.